

บทที่ 4

การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณี กับวรรณคดีต้นแบบ

การศึกษาวิจัยในบทนี้จะเสนอการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างวรรณคดีต้นแบบ คือ กลอนนิทานเรื่อง พระอภัยมณี ของสุนทรภู่กับวรรณกรรมการ์ตูนทั้ง 3 ฉบับ คือ

1. วรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณี สำนักพิมพ์ สกายบุ๊กส์ จำนวน 1 เล่ม
2. วรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณี สำนักพิมพ์ ชมรมเด็ก จำนวน 7 เล่ม
3. วรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง อภัยมณี ซาก้า สำนักพิมพ์ เน็ด คอมิกส์ จำนวน 14 เล่ม

วรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณี ฉบับสำนักพิมพ์สกาย บุ๊คส์

วรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณี ของสำนักพิมพ์สกายบุ๊กส์ มีความยาว 186 หน้า จัดพิมพ์เป็นภาพการ์ตูนสีหนึ่งฉบับ และขาวดำหนึ่งฉบับ เรียบเรียงโดย สุกฤกษ์ บุญทอง และวาดภาพประกอบโดย กาย เบญจวรรณ

วัตถุประสงค์ในการนำวรรณคดีต้นแบบมาสร้างสรรค์เป็นการ์ตูน คือ มุ่งหวังให้เด็กและเยาวชนได้รู้เรื่องราวในรูปแบบที่ง่ายขึ้น เนื้อเรื่องมีความกระชับ และภาพประกอบที่สวยงาม โดยจะดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบบริบูรณ์ เพื่อให้ผู้อ่านรับทราบเรื่องราวมากขึ้น และสนุกเพลิดเพลินไปกับจินตนาการของสุนทรภู่ (สุกฤกษ์ บุญทอง, 2547. หน้า คำนำ)

ด้วยจุดมุ่งหมายดังกล่าว วรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ จึงดำเนินเรื่องแบบกล่าวเฉพาะเนื้อหาหลัก โดยมีบทสนทนา และกวีวิจารณ์ประกอบบางส่วน ดังปรากฏผลการศึกษาเปรียบเทียบดังนี้

1. โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง และแนวคิด

ในการเปรียบเทียบด้านองค์ประกอบสำคัญ คือ โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง และแนวคิด ของ วรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณี ฉบับสำนักพิมพ์สกาย บุ๊คส์ กับวรรณคดีต้นแบบปรากฏผลดังนี้

โครงเรื่อง ในวรรณคดีต้นแบบเรื่อง พระอภัยมณี เสนอเรื่องราวการผจญภัยของตัวละครเอก ที่ให้ทั้งประสบการณ์ชีวิต และความรัก ซึ่งในวรรณกรรมการ์ตูนก็เช่นเดียวกัน ยังคงรักษาเค้าโครงเรื่องไว้ในลักษณะเดียวกับวรรณคดีต้นแบบ กล่าวคือ เป็นเรื่องราวการผจญภัยของ

พระอภัยมณี และศรีสุวรรณ โดยทั้งสองต้องเผชิญโชคเคราะห์ ทั้งสุขและทุกข์ จนกระทั่งได้พบความสงบสุขในบ้านปลาย โดยพระอภัยมณีนั่นเลือกที่จะหาความสงบสุขทางธรรม แต่ศรีสุวรรณยังคงใช้ชีวิตอย่างมีความสุขอยู่ในทางโลก

เนื้อเรื่อง เนื่องจากวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อบอกเล่าเรื่องราวในรูปแบบที่ง่ายขึ้น โดยเน้นการดำเนินเรื่องที่กระชับ ตั้งแต่ต้นจนจบ และมีภาพประกอบสวยงาม จึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงเรื่องราวแต่อย่างใด นอกจากการปรับตัดทอนเนื้อเรื่องให้เหมาะสำหรับเด็ก

เรื่องราวที่เสนอไว้ในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ เริ่มต้นตั้งแต่ตอนที่ 1 พระอภัยมณีกับศรีสุวรรณเรียนวิชา ไปจนถึง ตอนที่ 47 คือ อภิเษกสินสมุทร แล้วเว้นช่วงตั้งแต่ตอนที่ 48 คือ นางเสาวคนธ์หนี ไปจนถึงตอนที่ 52 คือ พระอภัยมณีทำศพท้าวสุทัศน์ แล้วจึงตัดมากล่าวถึง ตอนที่ 53 พระอภัยมณีทำศพท้าวสุทัศน์ แล้วดำเนินเรื่องไปจนกระทั่งจบถึง ตอนที่ 64 พระอภัยมณีออกบวช

แนวคิด แนวคิดของวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ เสนอแนวคิดตามวรรณคดีต้นแบบในเชิงพุทธปรัชญาชั้นสูงเกี่ยวกับความไม่เที่ยงแท้ของชีวิตมนุษย์ และการเวียนว่ายตายเกิดได้ไม่เด่นชัดนัก เนื่องจากการบรรยายไว้เพียงส่วนเดียวก่อนจบเรื่อง ดังนี้ (สุภฤกษ์ บุญทอง, 2547. หน้า 181)

พระอภัยมณีนั่นอยู่มานานหนึ่งก็คิดปลงชีวิต จึงเรียกนางสุวรรณมาลีกับนางละเวงมาพูดคุยด้วยแล้วบอกว่า “เจ้าทั้งสองนั้นก็มีเมืองครอบครอง ทรัพย์สินก็มีมากมายมหาศาล ประสงค์อยากได้สิ่งใดก็ไม่เคยขาด เราเห็นว่าเจ้าคงอยู่กันเองได้ หากเราคิดจะสละสมบัติทั้งหมด เพื่้ออกบวชครองเพศดาบสถือศีล” เมื่อพูดจบก็เทศน์ธรรมะให้ฟัง

แต่แนวคิดที่ปรากฏชัดเจนจากวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ คือ “ธรรมะย่อมชนะอธรรม” และ “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” ซึ่งยังคงเกี่ยวข้องกับคติพุทธ โดยมีการชี้ให้ผู้อ่านเห็นว่า คนไม่ดีย่อมได้รับผลการกระทำที่ไม่ดีของตนเอง เช่น มังคลา ที่สุดท้ายต้องหนีหายเข้าป่าไปอย่างไร้ร่องรอย หรือนางวาสิที่ต้อตายเพราะผลกรรมจากการทำร้ายอุศเรนด้วยวาจา จนอุศเรนเสียชีวิต

2. ตัวละคร

ตัวละครสำคัญในวรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง **พระอภัยมณี** ได้นำเสนอไว้ครบถ้วน รวมทั้งบทบาทที่ปรากฏในเรื่องตามวรรณคดีต้นแบบ กล่าวคือ ด้านละครเอกได้แก่ พระอภัยมณี ศรีสุวรรณ สินสมุทร สุวรรณมาลี ละเวง สุดสาคร มังคลา

ส่วนตัวละครประกอบที่แม้จะมีบทบาทน้อยแต่ก็มีความสำคัญแก่เรื่อง ได้แก่ ท้าวสุทัศน์ นางผีเสื้อ พระฤๅษี อุศเรน นางวาลี และสังฆราชบาทหลวงนั้น วรรณกรรมการ์ตูนฉบับสำนักพิมพ์สกาย บุกส์ ก็นำเสนอไว้ครบทุกตัว รวมทั้งบทบาทที่ยังคงตามเนื้อเรื่องเดิมเช่นเดียวกัน

3. ฉาก

การใช้ฉากในวรรณคดีต้นแบบ คือ ฉากตามจินตนาการของผู้แต่ง ประกอบด้วย ฉากทะเล ฉากป่าเขา และฉากสถานที่ต่าง ๆ ตามเนื้อเรื่อง

ฉากในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ ยังคงรักษาลักษณะตรงตามวรรณคดีต้นแบบ

4. ค่านิยม

ค่านิยมที่พบในวรรณคดีต้นแบบ ได้แก่

- 4.1 นิยมยกย่องวิชาความรู้
- 4.2 กฎแห่งกรรม
- 4.3 ไหฺรศาสตร์ และไสยศาสตร์
- 4.4 ความกตัญญู
- 4.5 การมีวาจาสัตย์
- 4.6 การรักษนวลสงวนตัวของสตรี
- 4.7 ความรักในเกียรติและศักดิ์ศรี
- 4.8 การถือคตินิยมโบราณ
- 4.9 ความกล้าหาญ
- 4.10 ความเมตตากรุณา

จากการวิเคราะห์ค่านิยมในวรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณี ฉบับนี้ พบว่า ค่านิยมที่นำเสนอตรงกับวรรณคดีต้นแบบ โดยมีปรากฏครบทุกประการ ดังนี้

นิยมยกย่องวิชาความรู้ ค่านิยมดังกล่าวนี้ ปรากฏอยู่ในตอนที่ พระอภัยมณี และศรีสุวรรณได้รับคำสั่งจากท้าวสุทัศน์ให้ออกเดินทางเพื่อหาความรู้ไว้สำหรับปกครองบ้านเมือง ดังนี้ (สุฤกษ์ บุญทอง, 2547. หน้า 10)

ท้าวสุทัศน์กับนางประทุมเกสร อยากจะอภิเษกให้ทั้งสองพี่น้องขึ้นครองราชย์ แต่ก็มีอาจระทำไม่ได้ เพราะทั้งสองยังไม่มีความรู้ จึงสั่งให้ออกเดินทางแสวงหาพระอาจารย์แล้วเรียนวิชากับท่าน

กฎแห่งกรรม ความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรมปรากฏในตอนที่น่าวลีทราบวาทนเอง กำลังจะตายหลังจากที่ถูกปีศาจเข้าสิง ดังนี้ (สุกฤษ บัญกอง, 2547. หน้า 108)

นางวลีรู้ชะตากรรมของตัวเองดี จึงเข้าเฝ้าพระอภัยมณีกับนางสุวรรณ มาลีเป็นครั้งสุดท้ายก่อนจะหวีศีรษะขาดใจตายไปตรงนั้น

ความกตัญญู ค่านิยมด้านความกตัญญูที่ปรากฏอยู่ในตอนที่พระอภัยมณีบอกให้ ศรีสุวรรณเดินทางกลับไปเมืองรัตนา หลังจากที่เคยถูกเนรเทศออกมา (สุกฤษ บัญกอง, 2547. หน้า 90)

วันหนึ่ง พระอภัยมณีคิดถึงพ่อแม่ที่อยู่เมืองรัตนา จึงเรียกศรีสุวรรณมา เข้าเฝ้าแล้วบอกให้พาสินสมุทรกับอรุณศรีมีเดินทางกลับไปเมืองรัตนาเพื่อเยี่ยม ปู่และย่า

โหราศาสตร์และไสยศาสตร์ ความเชื่อตามหลักโหราศาสตร์ปรากฏในวรรณกรรม การ์ตูนฉบับนี้ ปรากฏอยู่หลายตอน เช่น ตอนที่ศรีสุวรรณ และพราหมณ์ทั้งสามตื่นขึ้นมาแล้วพบว่า พระอภัยมณีหายตัวไป (สุกฤษ บัญกอง, 2547. หน้า 25)

सानนจับยามสามตาทำนายว่า “ไม่ต้องเป็นห่วง ขณะนี้พระอภัยมณีอยู่ใน ท้องทะเลลึกทางตะวันตกเฉียงใต้” ทั้งหมดจึงขึ้นเรือออกเดินทาง แม้จะรอนแรม อยู่ในท้องทะเลเป็นเวลานานก็ไม่พบพระอภัยมณี

ตัวอย่างอีกตอนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อในโหราศาสตร์ คือ ตอนที่นางเกษราฝันว่า มีงูใหญ่มารัดตัว ดังนี้ (สุกฤษ บัญกอง, 2547. หน้า 32)

คืนหนึ่งพระธิดาฝันไปว่า มีงูใหญ่เข้ามาที่แท่นบรรทมของนาง และ รัดตัวนางไว้ เมื่อตื่นขึ้นจึงเรียกพี่เลี้ยงทั้งสี่มาเพื่อเล่าความฝันให้ฟัง พี่เลี้ยงทั้งสี่อม ยิ้มแล้วยืนตำราทำนายฝันให้แก่นางเกษราอ่านเอง ตามตำราว่าไว้ ใครก็ตามที่ถูก งูขบกัดรัดตัวจะได้คู่ครอง นางรู้สึกอายจึงรีบเดินหนีเข้าห้องบรรทมไป

การมีวาจาสัตย์ ปรากฏในตอนที่พระอภัยมณีให้นางผีเสื้อสัญญาว่าจะไม่ทำร้ายตน (สุกฤษ บัญกอง, 2547. หน้า 22)

“ถ้านางให้สัตย์สาบานแก่เรา เราก็ยอมเป็นคู่ครองของเจ้าไป นางจึงให้สัตย์ว่า “ถ้าแม่น้ำคิดร้ายต่อสามีอันเป็นที่รัก ขอให้เหล่าเทวดาทั้งหลายจงประหารชีวิตข้าให้บรรลัย ข้าจะจงรักภักดีต่อท่านจนชั่วฟ้าดินสลาย”

การรักษาวลสงวนตัวของสตรี เมื่อนางละเวงได้ยินเพลงปี่ของพระอภัยมณีก็หลงไหลเคลิบเคลิ้มจนกระทั่งชักม้าเข้าไปใกล้ด้วยตกอยู่ในอำนาจแห่งเสียงปี่ แต่เมื่อรู้สึกตัวก็รีบหนีออกมา ดังนี้ (สมุทรโฆษ อนุฎก, 2547. หน้า 135)

พระอภัยมณีเห็นดังนั้นก็วางปี่ลงหมายจะโอบกอดให้สมปรารถนา นางจึงได้สติชักม้าหนีไปอีก นางละเวงเห็นว่าขึ้นอยู่ต่อไปมีหวังได้เสียตัวเพราะเสียงปี่เป็นแน่จึงควมม้าหนีหายเข้าไปในป่าเพื่อกลับเมืองลังกา

ความรักในเกียรติและศักดิ์ศรี หลังจากที่ศรีสุวรรณมาอุปสมบทบวชนางเกษราจนหายเป็นปกติ ท้าวทศวงศ์เกรงคำครหาที่จะพาให้เสียเกียรติ และชื่อเสียง จึงจัดให้มีการอภิเษกสมรสศรีสุวรรณกับนางเกษรา ดังนี้ (สมุทรโฆษ อนุฎก, 2547. หน้า 43)

การที่ศรีสุวรรณได้มาอยู่ที่ปราสาทของพระธิดา ท้าวทศวงศ์ไม่สบายใจอย่างมาก เกรงว่าความใกล้ชิดกันอาจทำให้เกิดการพลัดปลั่งเสียหายได้ จึงจัดการจัดพิธีอภิเษกสมรสให้ศรีสุวรรณกับนางเกษราอย่างยิ่งใหญ่เพื่อไม่ให้เป็นที่ครหาต่อไป

การถือคตินิยมโบราณ ค่านิยมในการถือคติที่ปรากฏในเรื่อง คือ ตีงูให้หลังหัก ซึ่งหมายถึง การกระทำสิ่งใด แก่ศัตรูโดยไม่เด็ดขาดจริงจัง ย่อมจะได้รับผลร้ายในภายหลัง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542. หน้า 466) ซึ่งหยิบยกมาจากวรรณคดีต้นแบบ ดังนี้

ประเวณีตีงูให้หลังหัก	มันก็มักทำร้ายเมื่อภายหลัง
จะเข้าใหญ่ไปถึงน้ำมีกำลัง	เหมือนเสือขึงเข้าถึงดงก็คงร้าย
อันแม่ทัพจับได้แล้วไม่ฆ่า	ไปข้างหน้าศึกจะใหญ่ขึ้นใจหาย
ต้องดำรับจับให้มันคั่นให้ตาย	จะทำภายหลังยากลำบากครัน

(สุนทรภู่, 2544. เล่ม 1. หน้า 327)

คำประพันธ์ข้างต้น แสดงข้อคิดที่ว่า ไม่ควรกระทำการใด ๆ โดยประมาท เพราะจะได้รับผลร้ายในภายหลัง

แต่จากการยกตัวอย่างในบรรยายของวรรณกรรมการ์ตูน กลับมีความคลาดเคลื่อนไป โดยกลับสนับสนุนให้ตึงให้หลังหัก เพื่อให้ย้อนกลับมาทำร้ายไม่ได้ ซึ่งเป็นการนำเสนอที่คลาดเคลื่อนไปจากคติคำสอนเดิม ดังนี้ (สุภฤกษ์ บุญทอง, 2547. หน้า 105)

นางวาลีเห็นไม่ได้ที จะตึงทั้งที่ตึงดีให้หลังหัก จึงแก้งเข้ามาทูล
พระอภัยมณีว่า “เจ้าลังกานันท์ถูกรูยิบบาดเจ็บสาหัสคงตายภายในสามคืน
รีบยกทัพไปจัดการให้สิ้นซากเถิด”

ความกล้าหาญ ตัวละครในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ แสดงออกถึงความกล้าหาญอยู่หลายตอน และเป็นลักษณะที่มีอยู่ในตัวละครแทบทุกตัว โดยพิจารณาจากการแสดงออกเมื่อยามบ้านเมืองมีศึก สงคราม เช่น ตอนที่เมืองฝักต้องออกรบกับลังกา ดังนี้ (สุภฤกษ์ บุญทอง, 2547. หน้า 157)

จากนั้นจึงจัดทัพมุ่งหน้าสู่เมืองลังกาทันที โดยนางสุวรรณมาลีกับพระธิดา
ทั้งสองนั่งรถ ส่วนสุดสาครขี่ม้านิลมังกร และหัสไชยขี่สิงห์ออกศึก

ความเมตตากรุณา ตัวละครในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ ได้แสดงออกถึงความมีเมตตากรุณาหลายตอน เช่น สุดสาครขอชีวิตของซีเปลือย ดังนี้ (สุภฤกษ์ บุญทอง, 2547. หน้า 100)

พระสุริยทัยเมื่อรับรู้เรื่องก็โกรธจัดสั่งให้นำซีเปลือยไปประหาร แต่สุดสาคร
สงสาร จึงขอให้ไว้ชีวิต

ค่านิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ จึงตรงกับค่านิยมที่ปรากฏในวรรณคดีต้นแบบ จึงมีครบตามจำนวนค่านิยมที่มีอยู่เดิมทั้ง 10 ประการ

5. กวีโวหาร

การยกตัวอย่างกวีโวหารในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ ปรากฏเพียงหนึ่งแห่ง กล่าวคือในตอนที่มีพระฤๅษีมาช่วยสุดสาครขึ้นจากเหว ดังนี้ (สุภฤกษ์ บุญทอง, 2547. หน้า 98)

แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด

มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ก็ไม่คาดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน

6. การสะกดคำและวจนลีลา

การวิเคราะห์ความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา จะพิจารณาจากภาษาที่ใช้ในบทบรรยาย และบทสนทนาเพื่อดำเนินเรื่อง โดยจะเน้นที่การสะกดคำ และความถูกต้องเหมาะสมในวจนลีลาแต่ละระดับ

การสะกดคำ ในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ มีความคลาดเคลื่อน 4 แห่งในการสะกดคำ ที่แตกต่างไปจากวรรณคดีต้นแบบ คือ นางปทุมเกสร โดยในวรรณกรรมการ์ตูนใช้ว่า นางประทุมเกสร ซึ่งคำว่า ประทุม นั้นไม่มีปรากฏในพจนานุกรม สันสกृत โดยในวรรณกรรมการ์ตูนใช้ว่า สันสมุทร นางผีเสื้อ โดยในวรรณกรรมการ์ตูนใช้ว่า ผีเสื้อสมุทร และ พระสุริโยไทย โดยในวรรณกรรมการ์ตูนใช้ว่า พระสุริยทัย

วจนลีลา

จากการศึกษาพบว่า วรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ มีลักษณะการใช้วจนลีลา 2 ระดับ คือ วจนลีลาหารือ ในการบรรยาย และวจนลีลาเป็นกันเองในบทสนทนา

วจนลีลาหารือ คือ รูปแบบภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน หรือในการเรียนการสอนที่ไม่เคร่งครัดมาก

ตัวอย่างที่ปรากฏในวรรณกรรมการ์ตูนมี ดังนี้ (สุกฤษ์ บุญทอง, 2547. หน้า 13)

ณ เมืองรัตนอันกว้างใหญ่ไพศาล ไฟฟ้าประชาชนมากมาย มีท้าวสุทัศน์ และนางประทุมเกสรปกครองเมือง มีโอรสคือ พระอภัยมณี อายุ 15 ปี และศรีสุวรรณ อายุ 13 ปี ตามลำดับ

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า วจนลีลาระดับนี้ มีรูปประโยคไม่สมบูรณ์ โดยละประธานในประโยค “มีโอรสคือ พระอภัยมณี...ตามลำดับ”

ส่วนวจนลีลาเป็นกันเอง ใช้ในโอกาสการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ ในการพูดคุยกับกลุ่มคนที่คุ้นเคย เช่น “เราทั้งสามคนเป็นเพื่อนกัน อยู่บ้านอินทคาม มีความสามารถกันคนละอย่าง แต่การที่ท่านเรียนดนตรีนั้นมีคุณข้อไหน ช่วยแก้ไขข้อข้องใจเราเถิด” (สุกฤษ์ บุญทอง, 2547. หน้า 15)

โดยทั่วไป ลักษณะคำและความมีความเหมาะสมกับวจนลีลาที่ใช้ แต่ก็พบข้อบกพร่องบางประการ คือ การใช้คำที่ไม่เหมาะสมกับระดับของวจนลีลา เช่น คำตัด คำสแลง และใช้วจนลีลาสันนิษฐานปะปนกับวจนลีลาหารือ เช่น

...ทั้งหมดจึงพากันสำรวจดูก็พบรอยเท้าอันยาวใหญ่มาหยุดตรงต้นไทร จึง
พากันคิดว่าผีเสื้อสมุทรคงจะมาลักพระอภัยไปกินเสียแล้ว

(สุภฤกษ์ บุญทอง, 2547. หน้า 23)

...จึงต่อว่าพระอภัยมณีว่าทำไมจึงหนีตนมา พระอภัยมณีบอกว่าเจ้า
เป็นยักษ์ เราเป็นมนุษย์ ขอให้จากกันแต่เพียงนี้เถิด

(สุภฤกษ์ บุญทอง, 2547. หน้า 51)

...พระอภัยมณีถึงกับดีใจเป็นอย่างมาก (สุภฤกษ์ บุญทอง, 2547. หน้า 81)

...เหตุที่ตนตามนางมานั้นก็เพราะรัก หมายถึงได้ครอบครองเป็นทองแผ่น
เดียวกันต่างหาก (สุภฤกษ์ บุญทอง, 2547. หน้า 133)

...หากไม่กลับจะตัดพ้อตัดลูกกัน แต่พระอภัยมณีก็ไม่สน (สุภฤกษ์ บุญทอง,
2547. หน้า 153)

กล่าวโดยสรุป วรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณี มีองค์ประกอบที่ตรงกับ
วรรณคดีต้นแบบในด้านโครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละคร จาก ค่านิยม และกวีวิจนะ แต่มีความแตกต่าง
ในด้านแนวคิดที่นำเสนอ โดยวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ให้มุมมองที่อ่อนลง โดยไม่ได้เน้นย้ำให้
ผู้อ่านตระหนักถึงความเป็นอนิจจังของชีวิตมากนัก แต่ชี้ให้เห็นถึงหลักคุณธรรม เช่น การทำดีได้ดี
ทำชั่วได้ชั่ว ซึ่งถือเป็นแนวคิดที่เสริมสร้างจริยธรรม และคุณธรรมให้กับผู้อ่านที่เป็นเยาวชน

ในส่วนของการใช้ภาษา และวลีสุภาษิต วรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้มีความคลาดเคลื่อน
ในเรื่องการสะกดคำ 4 แห่ง และมีการใช้วลีสุภาษิตในการสื่อสารโดยรวมได้อย่างเหมาะสม แต่มีการ
ใช้คำที่ไม่ควรใช้ในวลีสุภาษิตหรือ

วรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณี ฉบับสำนักพิมพ์ชมรมเด็ก

วรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณี ของสำนักพิมพ์ชมรมเด็ก เป็นผลงานของ คำคือ
(นามแฝง) จัดทำขึ้นในรูปแบบการ์ตูนชุดจำนวน 7 เล่ม แบ่งเนื้อหาออกเป็นตอนต่าง ๆ คือ เรียนวิชา
ผีเสื้อสมุทร กำเนิดสินสมุทร ลี้ภัยเมื่อย กำเนิดสุดสาคร สุดสาครผจญทัพผีดิบ สุดสาครผจญ
ชีเปลือยกำมะลอ

การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณี ฉบับของสำนักพิมพ์
ชมรมเด็กกับวรรณคดีต้นแบบมีรายละเอียด ดังนี้

1. โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง และแนวคิด

1.1 โครงเรื่อง ในวรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณี ฉบับนี้ เสนอเรื่องราวการผจญภัยของตัวละครเอก 4 ตัวในวรรณคดีต้นแบบคือ พระอภัยมณี ศรีสุวรรณ สินสมุทร และสุสาคร โดยกำหนดเนื้อหาเป็นตอน ๆ เช่น เรียนวิชา ผีเสื้อสมุทร กำเนิดสินสมุทร เป็นต้น

ดังนั้น โครงเรื่องของวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้จึงตรงกับโครงเรื่องเดิมในวรรณคดีต้นแบบ

1.2 เนื้อเรื่อง ในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 7 ตอน ตอนละ 1 เล่ม โดยมีความต่อเนื่องกันโดยสังเขป ดังนี้

1.2.1 พระอภัยมณี ตอนเรียนวิชา

พระอภัยมณีและศรีสุวรรณเดินทางไปแสวงหาวิชาความรู้ที่บ้านจันตคาม โดยพระอภัยมณีเลือกเรียนวิชาปี ส่วนศรีสุวรรณเลือกวิชากระบี่กระบอง ทั้งสองพระองค์ได้รับการฝึกฝนอย่างหนักจากพระอาจารย์เพื่อปรับบุคลิกและอุปนิสัยเดิมที่อบรมมาจากราชสำนักให้กลายเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งและอดทน จากนั้นจึงถ่ายทอดวิชาความรู้ต่าง ๆ ให้ ด้วยความมานะบากบั่นในการเรียน ทำให้พระอภัยมณีและศรีสุวรรณก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว

พระอภัยมณีสามารถประพันธ์เพลงได้อย่างไพเราะและบรรเลงเพลงปี่ให้สัตว์ป่าเคลิบเคลิ้มหลงใหลได้ ส่วนศรีสุวรรณก็ชำนาญการต่อสู้จนสามารถเอาชนะพระอาจารย์ของตนได้

เนื้อหาที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ดำเนินความตรงกับวรรณคดีต้นแบบ ตอนที่ 1 พระอภัยมณีกับศรีสุวรรณเรียนวิชา แต่ได้เสริมรายละเอียดให้เห็นจริงจนถึงความบากบั่นอุตสาหะในการศึกษาเล่าเรียนของพระอภัยมณี และศรีสุวรรณ

1.2.2 พระอภัยมณี ตอน ผีเสื้อสมุทร

เรื่องราวในตอนนี้ กล่าวถึงอุปนิสัยใจคออันโหดเหี้ยมของนางผีเสื้อ การเดินทางของพระอภัยมณี และศรีสุวรรณหลังจากถูกทำวสุทัศน์เนรเทศ เมื่อเดินทางมาถึงชายทะเลจึงหยุดพัก ณ ริมฝั่งน้ำนั่นเองที่พระอภัยมณีและศรีสุวรรณได้พบกับพราหมณ์ทั้งสาม หลังจากแต่ละคนได้แสดงความสามารถของตนออกมาให้กันและกันชมแล้ว พระอภัยมณีก็ถูกนางผีเสื้อลักพาตัวไปไว้ในถ้ำใต้สมุทร แล้วจึงจำแลงร่างเป็นสาวงามประเล้าประโลมพระอภัยมณี พระอภัยมณีจึงต้องจำยอมเป็นสามีของนาง

เรื่องราวในตอนที่ 2 นี้ตรงกับเนื้อเรื่องในวรรณคดีต้นแบบ ตอนที่ 2 นางผีเสื้อลักพระอภัยมณี แต่ไม่ได้กล่าวถึงกำเนิดของนางผีเสื้อตามวรรณคดีต้นแบบ และไม่มีการเสริมรายละเอียดลงไปในเรื่อง

1.2.3 พระอภัยมณี ตอน กำเนิดสินสมุทร

เนื้อเรื่องในตอนนี้เป็น การดำเนินความตอนที่พระอภัยมณีอยู่กับนางผีเสื้อ ต่อจากนั้นนางผีเสื้อได้ตั้งครรภ์และให้กำเนิดพระโอรสคือ สินสมุทร พระอภัยมณี ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนบุตร ส่วนนางผีเสื้อมีหน้าที่ออกไปหาอาหาร วันหนึ่งนางผีเสื้อนึกได้ว่ามีตำราหลงเหลืออยู่มากมายจากซากเรือแตก จึงนำมามอบให้แก่พระอภัยมณีไว้สั่งสอนสินสมุทร เมื่อเจริญวัยขึ้น สินสมุทรก็มีกำลังมาก จึงลองผลัดก่อนหินปิดปากถ้ำ ทำให้ออกไปสู่โลกภายนอกได้ เมื่อสินสมุทรพบเงือกชราที่พาตัวมา ให้พระอภัยมณีดู พระอภัยมณีเล่าความจริงแต่หนหลังให้ทั้งสินสมุทรและเงือกชราฟัง เงือกชราสงสารพระอภัยมณีจึงรับปากว่าจะพาหนี แต่ให้พระอภัยมณีคิดหาเส้นทางลงนางผีเสื้อให้ไปเตือนเสียก่อนเพื่อให้นางติดตามไปไม่ท้อ

เรื่องราวในตอน 3 นี้ตรงกับเนื้อเรื่องในวรรณคดีต้นแบบ แต่ลำดับเหตุการณ์ไม่ดำเนินตามเนื้อเรื่องในวรรณคดีต้นแบบทั้งหมด โดยได้ตัดทอนเนื้อหาส่วนที่เกี่ยวข้องกับศรีสุวรรณออกไป ตั้งแต่ตอนที่ 3 ศรีสุวรรณเข้าเมืองรมจักร จนถึง ตอนที่ 8 อภิเษกศรีสุวรรณ และมีส่วนเพิ่ม คือ นางผีเสื้อเอาตำรามาให้พระอภัยมณีสอนสินสมุทร

1.2.4 พระอภัยมณี ตอน ลี้ภัยเมีย

เรื่องราวตอนนี้เป็น การดำเนินเรื่องต่อไป คือ นางผีเสื้อฝันร้ายว่าเทวดามาทำลายถ้ำและควักดวงตาของนาง พระอภัยมณีจึงออกอุบายให้นางไปถือศีลสามวัน แล้วพระอภัยมณีกับสินสมุทรก็พากันหนี โดยมีเงือกชราสองตัวเมียว กับนางเงือกลูกสาวให้ความช่วยเหลือ นางผีเสื้อกลับมาไม่พบผู้ใด จึงรีบออกติดตาม จนเกือบจะตามทัน สินสมุทรและเงือกชราทั้งสองต้องไปหลอกล่อนนางผีเสื้อให้ไปทางอื่น และพระอภัยมณีก็หนีไปขึ้นเกาะอย่างจวนเจียน เมื่อนางผีเสื้อรู้ทันก็โกรธและจับหักคอกิน ก่อนจะติดตามมาทันเพียงแค่ชายฝั่งของเกาะแก้วพิสดารที่มีอาคมของพระฤๅษีป้องกันภูตผีไว้ แต่ไม่สามารถขึ้นฝั่งได้ พระฤๅษีจึงใช้คาถาขับไล่นางไป

เรื่องราวตอนนี้ตรงกับวรรณคดีต้นแบบ ในตอนที่ 9 พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ

1.2.5 พระอภัยมณี ตอน กำเนิดสุดสาคร

เนื้อความตอนนางยักษ์ยังคงเฝ้าตามราววิพระฤๅษีและผู้คนบนเกาะแก้วพิสดารอยู่เป็นระยะ แต่ไม่สามารถทำอันตรายได้ ระหว่างพำนักรที่เกาะแก้วพิสดาร พระอภัยมณีได้นางเงือกเป็นชaya ต่อมา พระอภัยมณีก็ออกเดินทางไปกับสุวรรณมาลีและสินสมุทร ฝ่ายนางเงือกก็คลอดพระกุมาร คือ สุดสาคร พระฤๅษีรับลูกของนางเงือกมาเลี้ยงไว้ในภูฏแล้วสอนวิชาต่าง ๆ ให้จนกระทั่งอายุได้สามปี วันหนึ่ง สุดสาครได้พบกับม้าประหลาดกลางท้องทะเล พระฤๅษีเข้าญาณดู

ทราบว่ ถึงเวลาที่สุตสาครจะต้องออกเดินทางไปเพื่อตามหาบิดาแล้ว จึงสอนวิชาจับม้านิลมังกรให้ และมอบไม้เท้าเป็นของวิเศษคู่กายเมื่อยามออกเดินทาง

เรื่องราวตอนนี้ตรงกับวรรณคดีต้นแบบทั้งหมด ตอนที่ 10 พระอภัยมณีได้นางเงือก และตอนที่ 13 พระอภัยมณีโดยสารเรือนางสุวรรณมาลี โดยตัดข้ามตอนที่ 12 ซึ่งเป็นการพบกันระหว่างพระอภัยมณีกับนางสุวรรณมาลี โดยเล่าเรื่องย่อผ่านบทสนทนาของพระฤๅษีที่พูดกับนางเงือกว่า (คำคิด, 2547. หน้า 25)

“เฮ้ย ! ทำเศร้าเหมือนถูกผัวทิ้งได้ไง เจ้าชายอภัย กับพระโอรสสินสมุทรติดเรือของเจ้าหญิงสุวรรณมาลีกลับบ้านเมืองเขา ก็เพื่อตามหาเจ้าชายศรีสุวรรณ ไม่ได้หนีเองไปสักหน่อย แกล้งลืม ๆ สักพัก เขาก็กลับมาเองแหละ !”

จากนั้นเนื้อเรื่องของวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ก็ข้ามตอนที่ 14 พระอภัยมณีเรือแตก ไปจนถึงตอนที่ 23 พระอภัยมณีอภิเษกกับนางสุวรรณมาลี โดยมาต่อเติมเนื้อหาช่วงท้ายเป็นตอนที่ 24 คือ กำเนิดสุตสาคร

1.2.6 พระอภัยมณี ตอน สุตสาครผจญทัพผิบบ

เรื่องราวที่นำมาเสนอในตอนนี้ คือ ตอนย่อยของตอนที่ 24 กำเนิดสุตสาคร โดยนำเสนอเรื่องราวในตอนสุตสาครรบกับผิบบ ซึ่งตรงกับเนื้อหาในวรรณคดีต้นแบบ

เมื่อออกเดินทางได้สักระยะก็เข้าสู่เขตเมืองท่าวักกาที่มีผิบบจำนวนมากแปลงกายเป็นคนเพื่อหวังตบตา สุตสาครต้องต่อสู้กับผิบบจำนวนมาก กระทั่งไม่อาจสู้ต่อไปได้ พระฤๅษีจึงได้ปรากฏกายให้ความช่วยเหลือ เมื่อสุตสาครเดินทางมาถึงเกาะอีกแห่งหนึ่ง ก็ได้พบซีเปลือยที่อ้างตนเป็นผู้วิเศษ ซีเปลือยใช้อุบายหลอกล่อให้สุตสาครหลงเชื่อว่าตนมีอำนาจวิเศษเหนือกว่าเพราะต้องการม้านิลมังกรและไม้เท้าวิเศษของสุตสาคร

1.2.7 พระอภัยมณี ตอน สุตสาครผจญซีเปลือยกำมะลอ

สุตสาครหลงเชื่อว่ามีดินแดนผืนกรดตามที่ซีเปลือยอุปโลกน์ขึ้น จึงขอร้องให้บอกวิธีข้ามผ่านห้วงผืนกรดดังกล่าว แต่ซีเปลือยกลับหลอกถ่ายทอดคาถาอาคมต่าง ๆ จากสุตสาคร แล้วออกอุบายพาสุตสาครไปทำร้ายบนยอดเขา เพื่อชิงไม้เท้าวิเศษและม้านิลมังกรไป เมื่อได้ของวิเศษจากสุตสาครแล้ว ซีเปลือยก็มุ่งหน้าเข้าสู่เมืองการะเวกของท้าวสุริโยไทย เมื่อไปถึงก็ใช้อำนาจวิเศษจากไม้เท้าหลอกลวงผู้คนในเมืองให้หลงเชื่อว่าตนเป็นผู้วิเศษ

เรื่องราวตอนดังกล่าวนี้ เป็นเนื้อเรื่องย่อยในตอนที่ 24 กำเนิดสุตสาคร จากวรรณคดีต้นแบบ โดยเพิ่มเติมรายละเอียดในเนื้อหาช่วงที่ซีเปลือยหลอกล่อสุตสาคร กล่าวคือแสดงให้เห็นเล่ห์กลของซีเปลือยที่พยายามจะโน้มน้าวให้สุตสาครหลงเชื่อว่าตนเป็นผู้วิเศษ และมี

ความสามารถมากกว่าพระฤๅษีของสุตสาคร ตลอดจนลอกทวนคาถาของสุตสาคร เพื่อไว้ใช้
บังคับม้านิลมังกร

จากเนื้อเรื่องทั้ง 7 ตอนทีกล่าวก้าวมาข้างต้น จะเห็นว่าตรงกับวรรณคดี
ต้นแบบ แต่ได้มีการดัดทอนเนื้อหาบางส่วนคือ ตอนที่เกี่ยวกับการผจญภัยของศรีสุวรรณ และเนื้อ
เรื่องตั้งแต่ตอนที่พระอภัยมณีโดยสารเรือไปกับนางสุวรรณมาลีจนกระทั่งได้อภิเษกกัน

เนื้อเรื่องในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ แม้ว่าจะเสนอเฉพาะเรื่องราวของตัว
ละครที่เกี่ยวข้องกับพระอภัยมณี แต่ก็มีการละเอียดของเหตุการณ์ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งในบาง
ตอนที่เพิ่มเติมเข้าไบนั้นได้ช่วยเสริมความน่าเชื่อถือหรือเหตุผลของการกระทำของตัวละครด้วย
เช่น ในตอน เรียนวิชา วรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ได้บอกเล่าถึงความลำบาก และความพยายามที่จะ
ฝึกฝนวิชาของพระอภัยมณี และศรีสุวรรณ ทำให้ผู้อ่านตระหนักได้ถึงคุณค่าของวิชาการที่ตัวละคร
ทั้งสองได้ร่ำเรียนมา เพราะวรรณกรรมการ์ตูนในตอนดังกล่าวนี้ได้แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ
ทางด้านร่างกายและจิตใจของพระอภัยมณี และศรีสุวรรณที่มีความแข็งแกร่งขึ้นแตกต่างจากตอน
แรกที่เดินทางมาอย่างมาก

สำหรับเนื้อเรื่องในตอนอื่น ๆ เน้นความสนุกสนานที่เกิดจากพฤติกรรมอัน
น่าขบขันของทั้งตัวละครเอกและตัวละครประกอบ เช่น ตอน ผีเสื้อสมุทร จะกล่าวถึงความเป็นมา
ของนางผีเสื้อ บอกเล่าพฤติกรรมอันโหดเหี้ยมผสมกับความโง่เขลา ตลอดจนลักษณะนิสัยที่ห้าว
หาญราวกับบุรุษของนาง

นอกจากรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่แต่งเติมขึ้นมาแล้ว วรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ยัง
ได้สอดแทรกสาระบางประการลงไปในเรื่องด้วย

1. เกร็ดความรู้

วรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ มีการสอดแทรกเนื้อหาสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน
ไว้หลายเรื่อง เช่น การตอบปัญหาเขาวงกตของศรีสุวรรณเรื่อง ไก่กับไข่อะไรเกิดก่อน โดยได้เสนอ
ความรู้เรื่องทฤษฎีเกี่ยวกับการสืบพันธุ์ไว้ ดังนี้ (คำดี, 2546, เล่ม 1, หน้า 55)

...ทฤษฎีบอกว่าสิ่งมีชีวิตแรกเริ่มเดิมทีเริ่มต้นจากฟิช สัตว์เซลล์เดียว ไม่
มีเพศ ขยายพันธุ์ด้วยการแยกตัว เมื่อวิวัฒนาการเป็นสัตว์หลายเซลล์ก็ยัง
สืบพันธุ์ด้วยการแยกตัวผสมกับการออกไข่ เป็นสัตว์กะเทย มีสองเพศ ต่อมาถึง
แบ่งเป็นสองเพศเด็ดขาด ปัจจุบันได้มีการยืนยันทฤษฎีสัตว์แยกเพศเด็ดขาด
สืบพันธุ์ได้โดยไม่ต้องเกิดจากไข่ คือการทำโคลนนิ่ง ดังนั้น ไก่ตัวแม่ต้องเกิดก่อน

ความรู้เรื่องพืชผักมีเสนอไว้ในวรรณกรรมการ์ตูนตอน กำเนิดสินสมุทร ขณะทีนาง
ผีเสื้อออกไปหาอาหารมาให้พระอภัยมณีและสินสมุทร ดังนี้ (คำคือ, 2547. เล่ม 3. หน้า 47)

พอบอกว่าจะทำอาหารมังสวิรัตของโปรดกินกับลูก ของกินซื้อพิลึกไม่
เคยได้ยิน ให้หาเห็ดปลวกหรืออีกชื่อ เห็ดโคนให้ด้วย ถ้าไม่ได้ก็เก็บเห็ดไซ่ห่าน ไม่ก็
เห็ดแดง เห็ดถ่าน ไปแทน ให้ดูที่สี เห็ดแต่ละอย่างจะมีสีเป็นเอกลักษณ์ตามชื่อ

ในตอน สุดสาครผจญทัพผิวดิบ มีการสอดแทรกความเชื่อเรื่องเมืองแอตแลนติส ใน
ตอนที่เท้าความถึงเมืองท่าวักกาที่ถูกธรณีสูบลงไปใต้สมุทร ดังนี้ (คำคือ, 2548. เล่ม 6. หน้า 81)

พูดให้เข้าใจง่าย ๆ เมืองนี้ตั้งอยู่บนเกาะที่ถูกธรณีสูบจมทะเลแบบ
เดียวกับทวีปแอตแลนตินั้นแหละ !

2. สภาพสังคม และเหตุการณ์ทางการเมือง

การ์ตูนฉบับสำนักพิมพ์ชมรมเด็ก มีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคม รวมทั้ง
เหตุการณ์สำคัญ ๆ ดังนี้

2.1 ความรู้เกี่ยวกับ หูลาม

อุปโลกน์เรียกครีบลหลังว่าหู หลอกคนโง่ว่ากินแล้วชูซ่า ๆ พิสูจน์ทาง
วิทยาศาสตร์นับครั้งไม่ถ้วน ผลออกมาทุกครั้งว่าไม่จริง ก็ยังอุตสาห์มีคนกินอยู่
จะบ้า! (คำคือ, 2547. เล่ม 2. หน้า 19)

เดิมผู้คนนิยมรับประทานหูลามกันมาก ด้วยเชื่อว่าหูลามนั้นช่วยเพิ่ม
สมรรถภาพทางเพศ แต่ในความจริงแล้ว ผลการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ยืนยันแล้วว่า ไม่มีผล
ตามที่เชื่อกัน

2.2 การสมรสหมู

ดูกับเพื่อนเข้าร่วมรายการสมรสหมู นี่...กำลังเกี่ยวข้องกับแฟนไป
ทวิรันนี่มูนกัน เผอิญผ่านมาทางนี้ (คำคือ, 2547, เล่ม 4. หน้า 44)

เมื่อถึงช่วงเทศกาลสำคัญ เช่น วันแห่งความรัก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
มักจะจัดรายการสมรสหมู เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และมักจัดรายการร่วมอื่น ๆ เช่น การดำนํ้าดู
ปะการัง เป็นต้น

2.3 นักร้องออกเสียงเพี้ยน

ตานี้ยิ่งใหญ่ เอ็งร้ายคาถาหลายคำ ออกเสียงพยัญชนะ สระ
วรรณยุกต์ผิดเพี้ยน วิปลาส เหมือนนักร้องยุคปีพอสสองห้าสี่หก

(คำคือ, 2547. เล่ม 5. หน้า 86)

ปัญหาประการหนึ่งที่กล่าวถึงกันมาก เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย คือ การออกเสียงของ
นักร้องที่ผิดเพี้ยนเสียงไปจากเสียงในภาษาที่ยอมรับกันเป็นมาตรฐาน

2.4 พระตุศีล

ตอนนี้กฎหมายพระยังไม่เกิด เพราะพวกमारศาสนาอาศัยผ้าเหลืองยัง
ไม่รุนแรง พระส่วนมากยังเป็นพระแท้ (คำคือ, 2548. เล่ม 7. หน้า 14)

กล่าวถึง ปัญหาสังคมเกี่ยวกับ พระที่ประพฤติตนเสื่อมเสีย หรือ พวกมิชฌาชีพที่
ปลอมตนเป็นพระเพื่อหลอกลวงประชาชน

2.5 ปัญหาขยะล้นเมือง

ยิ่งใกล้กำแพงเมือง กลิ่นสาบสาบพวกผีนรกก็ยิ่งจูน พ่อเฒ่าต้องได้กลิ่น
แน่ แรงกว่ากลิ่นกองขยะของเมืองบางกอก เชียงใหม่ และอีกหลาย ๆ เมืองใหญ่
รวมกันอย่างนี้ ! (คำคือ, 2548. เล่ม 7. หน้า 37)

ปัญหาด้านปริมาณ และการกำจัดขยะ กำลังส่งผลเสียต่อสุขภาพ และกลายเป็น
ปัญหาทางด้านมลพิษที่สำคัญ

2.6 ถล่มบาร์เบียร์

ถล่มบาร์เบียร์ราบ... เอ๊ย ..ไม่ใช่ ๆ ถล่มถ้ำเสร็จ เทพารักษ์ก็หันมาไล่ทุบ
เจ้าของถ้ำต่อ...หน้าตาเฉย (คำคือ, 2547. เล่ม 4. หน้า 10)

เหตุการณ์ถล่มบาร์เบียร์ในกรุงเทพฯ ที่เกิดจากความขัดแย้งทางด้านผลประโยชน์

2.7 การโกงที่วัด

ที่ทางมีเยอะ ยังไม่มีนายทุนบุกบุกเอาไปสร้างรีสอร์ท เลือกทำเล
เหมาะ ๆ อยู่ได้เลยโยม ฟรี... วัดไม่เก็บค่าเช่า (คำคือ, 2547. เล่ม 5. หน้า 12)

กล่าวถึงประเด็นทางสังคมเกี่ยวกับการเบียดบังผลประโยชน์จากพื้นที่สงฆ์

นอกจากการหยิบยกปัญหาต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมมาสอดแทรกในเนื้อหาแล้ว ประเด็นทางการเมืองก็มีการกล่าวถึงในเชิงเสียดสี ล้อเลียนทางการเมืองอีกด้วย เช่น การตีความของศาลรัฐธรรมนูญ และการให้สัมภาษณ์ของนายกรัฐมนตรี

ฟังคำตอบมัน ... ฟังลูกน้องดูแลตัวพูดอะไรต้องส่งศาลรัฐธรรมนูญ
ช่วยตีความทุกคำไป ชอบมีวาระซ่อนเร้น เพื่อดำตุ ?? (คำคดี, 2547. เล่ม 3. หน้า 8)

โห เหมือนผู้ใหญ่ในบ้านเมือง ทำอะไรผิดต้องหาผู้รับผิดชอบ ส่วนตัว
ท่าน...บริสุทธิ์! (คำคดี, 2547. เล่ม 5. 120)

แนวคิด แนวคิดที่วรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้นำเสนอแก่ผู้อ่านคือ การศึกษาที่มีความสำคัญต่อชีวิต โดยพิจารณาจากเนื้อเรื่องที่เห็นถึงความตั้งใจที่จะศึกษาหาความรู้ของตัวละคร ทั้งพระอภัยมณี ศรีสุวรรณ สินสมุทร และสุดสาคร

3. ตัวละคร

วรรณกรรมการ์ตูนเรื่องนี้ มีตัวละครเอกทั้งหมด 7 ตัว ได้แก่ พระอภัยมณี ศรีสุวรรณ นางผีเสื้อ สินสมุทร พระฤๅษี สุดสาคร และซีเปลือย โดยมีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่องแต่ละตอน

ส่วนตัวละครประกอบ ได้แก่ ท้าวสุทัศน์ ทิศาปาโมกข์ นางเงือก และม้านิลมังกร ซึ่งประเภทของตัวละครที่จัดแบ่งไว้นี้ ตรงกับในวรรณคดีต้นแบบ

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาถึงลักษณะนิสัยของตัวละครในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้พบว่า มีการเสริมลักษณะของตัวละคร โดยเฉพาะตัวละครเอกทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นให้มีวาจาหรือท่าทางตลกขบขัน ดังนี้

พระอภัยมณี มีบทบาทสำคัญในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ 4 ตอน คือ เรียนวิชาผีเสื้อสมุทร กำเนิดสินสมุทร และลี้ภัยเมื่อย

จากเรื่องทำให้ทราบลักษณะนิสัยของพระอภัยมณีว่าเป็นผู้ที่มีความมานะบากบั่น และมีความสามารถทางการดนตรีอย่างสูง เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนกล่าวว่าวิชาเป่าปี่ต้องเรียนอย่างน้อยสิบปี แต่พระอภัยมณีก็สามารถประพันธ์เพลงได้ทำให้อาจารย์ยอมรับฝีมือ ประกาศให้เป็นผู้ที่จบวิชาการดนตรีระดับสูงสุด ดังนี้ (คำคดี, 2546. เล่ม 1. หน้า 96)

เก็บเข้าลิ้นชักได้เลยพระเจ้าค่ะ วิทยานิพนธ์ไม่ต้องทำแล้ว วุฒิปริญญา
ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาบัณฑิต ดุษฎีบัณฑิต สาขาดุริยางคศิลป์ เอาไปเลยยกให้
หมด ด้วยความเต็มใจยิ่ง เปลา่ประชิด

ศรีสุวรรณ บทบาทที่ชัดเจนของศรีสุวรรณปรากฏอยู่ในตอนเรียนวิชา และผีเสื้อ
สมุทร โดยในตอนแรกเป็นการเดินทางร่วมไปกับพระอภัยมณีเพื่อแสวงหาวิชาความรู้ ซึ่งใน
วรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความวิริยะอุตสาหะของศรีสุวรรณในการเรียนวิชาการ
ต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ แม้ว่าจะต้องบอบช้ำจากการฝึกฝนกับอาจารย์เป็นเวลานาน จนสามารถ
เอาชนะได้เป็นผลสำเร็จ ศรีสุวรรณจึงเป็นผู้มีฝีมือทางการต่อสู้กล้าเลิคนักรบ โดยจะเห็นได้จากการที่
วิเชียร ผู้มีวิทยายุทธอันยอดเยี่ยมยังไม่สามารถทำอันตรายศรีสุวรรณที่ยอมยืนเป็นเป้าให้ทดลองยิง
ได้ เนื่องจากศรีสุวรรณใช้กระบองปิดลูกธนูที่สาธิตมาครั้งละ 7 ดอกได้ทั้งหมด ดังนี้ (คำคิด, 2547.
เล่ม 2. หน้า 59)

ยอมแพ้ ๆ พระเจ้าค่ะ วิชาที่พระองค์ทรงรำเรียนมา...ไม่ผิด มันคู่ควรกับ
เทวดาและสมมุติเทพโดยแท้ ขอยืนยันพระเจ้าค่ะ!!

นางผีเสื้อ ลักษณะนิสัยของนางผีเสื้อที่แสดงออกในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ มี
ความคล้ายคลึงกับวรรณคดีต้นแบบ กล่าวคือ อารมณ์ร้าย และเอาแต่ใจตนเอง แต่ลักษณะที่
เพิ่มเติมขึ้นมาของนางผีเสื้อในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้คือ ความโง่เขลาเบาปัญญา ที่สร้างความ
ขบขันให้กับผู้อ่าน ดังจะเห็นได้จากการที่นางผีเสื้อยอมให้เงือกขราสองผิวเมียด่วงเวลาอยู่หลาย
ครั้งกว่าจะรู้ตัว ดังนี้ (คำคิด, 2547. เล่ม 4. หน้า 99)

กรี๊ด! เพิ่งนึกได้ ตูถูกหลอกๆ ตั้งเก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าครั้ง สมองตูถึงจะ
เริ่มทำงาน !

สินสมุทร เป็นตัวละครที่มีความฉลาด หลักแหลม และใฝ่รู้ โดยในตอนนี้นางผีเสื้อนำ
ตำราจากเรือแตกมามอบให้กับพระอภัยมณีนั้น สินสมุทรได้จัดเรียงตำราเหล่านั้นเพื่อทำเป็น
ห้องสมุด และมีความอุตสาหะ เรียนได้ตลอดทั้งวันโดยไม่รู้สึกเบื่อหน่าย นอกจากนี้ สินสมุทร ได้
แสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณในหลายเหตุการณ์ เช่น ช่วยพระอภัยมณีขนหินไปทิ้งเพื่อจัดทำ
ห้องสมุด ช่วยนางผีเสื้อเก็บกวาดจานชามที่นางทำแตกไว้เมื่อครั้งดื่มยาหม้อให้สินสมุทรกิน ซึ่งถือ
เป็นการสอดแทรกอุปนิสัยที่ดีแก่ผู้อ่านระดับเยาวชน เช่น ความใฝ่รู้ ความกตัญญู การช่วยงาน
บ้าน การทำห้องสมุด (ที่บ้าน) (คำคิด, 2547. เล่ม 3. หน้า 52, 125)

พระฤๅษี นอกจากให้ความเมตตาช่วยเหลือพระอภัยมณี และสินสมุทรให้พ้นจากเงื้อมมือของนางผีเสื้อแล้ว พระฤๅษีได้ให้การอุปการะชุบเลี้ยงสุดสาครจนเติบโต พร้อมทั้งถ่ายทอดวิชาอาคมต่างๆ ให้จนสมบูรณ์ ลักษณะนิสัยของพระฤๅษีที่เห็นได้อย่างชัดเจน จึงเป็นผู้มีความเมตตากรุณาต่อบุคคลทั่วไป อย่างไรก็ตามก็ดี ลักษณะนิสัยบางประการที่เพิ่มเติมจากวรรณคดีต้นแบบคือ พระฤๅษีนิยมลงโทษสุดสาครด้วยการเคาะไม้เท้าลงบนศีรษะ ทำให้สุดสาครมีศีรษะที่บวมเป่งอยู่ตลอดเวลา (คำคือ, 2547. เล่ม 5. หน้า 92)

สุดสาคร บทบาทของสุดสาครในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้แสดงออกถึงความเฉลียวฉลาดตั้งแต่วัยเยาว์ โดยหลังจากคลอดได้เพียงไม่นาน สุดสาครก็เริ่มเรียกร้องที่จะเรียนหนังสือและขยันฝึกฝนวิชาคาถาอาคม ตลอดจนคิดปะการต่อสู้ เช่นเดียวกับที่พระฤๅษีเคยสั่งสอนสินสมุทร อย่างไรก็ตามก็ดี ด้วยความที่ยังเด็ก ทำให้การเรียนการสอนในบางครั้งไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ที่เห็นได้ชัดเจนคือ สุดสาครมักจะท่องคาถาผิด ทำให้สัตว์น้ำในท้องทะเลแถบนั้นมีรูปร่างลักษณะที่แปลกประหลาดไป โดยสัตว์บางตัวมีหัวเป็นปลา แต่มีหางเป็นกระรอก หรือตัวเป็นเต่า แต่มีหางอย่างปลา เป็นต้น ซึ่งจัดเป็นการเพิ่มมุกอารมณ์ขัน (คำคือ, 2547. เล่ม 5. หน้า 121)

ซีเปลือย เป็นตัวละครที่มีบทบาทมากในตอนที่สุดสาครเดินทางมาถึงเมืองการะเวก วรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงบุคลิกภาพที่น่ารังเกียจของตัวละครในด้านต่าง ๆ ทั้งภายนอก และภายใน เช่น หนวดยาว ผมเผ้ารุงรัง กลิ่นตัวแรง กลิ่นปากเหม็น พูดจาหยาบค้าย ตะกละ เจ้าเล่ห์ และโหดเหี้ยม โดยเฉพาะในตอนที่ซีเปลือยพยายามจะบังคับม้านิลมังกรให้ปฏิบัติตามคำสั่งของตน ลักษณะนิสัยที่ปรากฏในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ มีการเพิ่มเติมนิสัยใจคอของซีเปลือยมากขึ้น

4. ฉาก

ฉากในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ ใช้ฉากสถานที่ต่าง ๆ ที่ตรงกับกับวรรณคดีต้นแบบ

5. คำนิยม

ค่านิยมที่มีในวรรณคดีต้นแบบ 10 ประการนั้น ได้แก่

5.1 นิยมยกย่องวิชาความรู้

5.2 กฎแห่งกรรม

5.3 โหราศาสตร์ และไสยศาสตร์

5.4 ความกตัญญู

5.5 การมีวาจาสัตย์

5.6 การรักษาวลสงวนตัวของสตรี

5.7 ความรักในเกียรติและศักดิ์ศรี

5.8 การถือคตินิยมโบราณ

5.9 ความกล้าหาญ

5.10 ความเมตตากรุณา

แต่ค่านิยมที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้มี 6 ประการ แบ่งเป็นค่านิยมที่ตรงกับวรรณคดีต้นแบบ 4 ประการ คือ การนิยมยกย่องวิชาความรู้ ความเชื่อทางโหราศาสตร์ และไสยศาสตร์ ความกตัญญู ความรักในเกียรติและศักดิ์ศรี กับค่านิยมใหม่ที่เพิ่มขึ้นมาในวรรณกรรมฉบับนี้ คือ การเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ การปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา

5.1 การมีวิชาความรู้

วรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ ปลุกฝังค่านิยมในเรื่องการศึกษาเรียนอย่างมาก โดยจะเห็นได้จากบทสนทนาแต่ละตอน ดังนี้

เสด็จพ่อบอกว่าสมัยนี้เจริญแล้ว ถ้ามีตัวหรือเรียกให้หว่าบปริญญาห้อยท้ายอยู่ ต่อให้โง่ยิ่งกว่าวัวควายที่ถูกขังอยู่ในถ้ำหลังเขา คนก็เชื่อถือ เราเป็นลูกกตัญญูต้องไม่ทำให้เสด็จพ่อผิดหวัง อย่างน้อยกลับมา ซึ่หมูซึ่หมา ต้องได้ปริญญาติดมือคนละใบสองใบ (คำคือ, 2546. เล่ม 1. หน้า 7)

ถ้าสักแต่ว่าเรียน วิชาอะไรก็เบา แต่ถ้าเรียนเพื่อให้เก่งเหนือคนทั้งแผ่นดินหรือทั้งโลกไม่ว่าวิชาอะไรก็หนักทั้งนั้น เมื่อขึ้นเวทีต้องแข่งขัน ตอนลูกเป็นผู้ใหญ่แล้วจะเข้าใจเอง! (คำคือ, 2547. เล่ม 3. หน้า 52)

5.2 โหราศาสตร์และไสยศาสตร์

ความเชื่อทางโหราศาสตร์ ปรากฏในตอนที่สุดสาครกล่าวแก่สัตว์น้ำที่เป็นเพื่อนเล่นของตน ดังนี้

ท่านหลวงตาให้ข้าอาบน้ำว่านมาหลายวันแล้ว บอกว่าจะทำให้หนังเหนียวพันแทงไม่เข้า (คำคือ, 2546. เล่ม 5. หน้า 90)

5.3 ความกตัญญู

ค่านิยมเรื่องความกตัญญู ปรากฏชัดเจนในตอนที่สุดสาครออกตามหาพระอภัยมณี โดยเสนอกวีโวหารจากในวรรณคดีต้นแบบมาเพื่ออธิบายความ ดังนี้ (คำคือ, 2547. เล่ม 5. หน้า 128)

ไปสำเภาเล่าจะดีเหมือนมีเหตุ แสนสมเพชภูวไนยนึกใจหาย
เป็นลูกท่านทั้งบิดาก็น่าอาย ถึงเป็นตายฉันจะลาเจ้าตาม

และอีกตอนหนึ่งที่เป็นความนึกคิดของซีเปลือย

อ้อ ๆ! ดันดันลุยน้ำข้ามทะเลมาเพื่อติดตามหาพ่ออย่างนั้นรี สะ ๆ! เด็ก
กตัญญูอย่างนี้ดูแสนจะรัก ชอบเหลือหลาย เหอ ๆ! (คำคือ, 2548. เล่ม 6. หน้า 120)

5.4 การเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่

การเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ ปรากฏในเหตุการณ์ตอนที่ลุงชายของป้าชมเชยพระอภัยมณี พร้อมทั้งชี้ให้เห็นว่าคำสั่งสอนของผู้ใหญ่นั้นมีเหตุผล และเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติ ตาม ดังนี้

เรียนคนตรี แต่อาจารย์สั่งให้ทำงานหนักไปพร้อมกับฝึกวิชา สะ ๆ! อาจารย์
ของพ่อหนุ่มคิดลึกและไกลเป็นบ้า มีวิชาท่วมหัว พร้อมสติปัญญาเป็นเลิศแค่ไหน ถ้า
สังขารไม่อำนวย คอยแต่จะเป็นตัวถ่วงก็ใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ พ่อหนุ่มทำถูกแล้วที่
เชื่อฟังอาจารย์ สะ ๆ ๆ! (คำคือ, 2546. เล่ม 1. หน้า 68)

5.5 การปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา

วรรณกรรมการ์ตูนฉบับของสำนักพิมพ์ชมรมเด็ก มีเป้าหมายที่กลุ่มผู้อ่านระดับ
เยาวชน จึงมีการปลูกฝังค่านิยมทางด้านคุณธรรมไว้ในเนื้อเรื่อง เช่น การประพฤติตนเป็นคนดี
ความมีมารยาท ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ซึ่งสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมที่กำหนดไว้ ดังนี้
เนื้อความตอนแรกนี้ ปรากฏในบทบรรยาย

ลองตรองดู ในสังคมหากทุกคนต่างกะล่อน พุดโกหกไร้ความจริงเหมือนกัน
หมด จะวุ่นวายขนาดไหน อาจถึงขั้นกลียุค โลกสิ้นอารยธรรม สุดท้ายหนีไม่พ้นสูญ

เผ่าพันธุ์ (คำคือ, 2547. เล่ม 4. หน้า 104)

ปรากฏในตอนที่สุดสาครกล่าวกับเพื่อนสัตว์น้ำ

เรื่องคนเลวนี้ หลวงตาเทศน์ให้ฟังเป็นประจำ ถ้าช่วยตัดสินได้ก็ให้ทำ
หากหมดทางแก้แล้วก็ต้องวางอุเบกขา เด็กๆ ลงไปพยาบาลเขาที่ แล้วพามาที่นี่ จะ
อบรมอีกครั้ง เพื่อเขาจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นดีขึ้นได้ ! (คำคือ, 2547. เล่ม 5. หน้า 77)

ในความคิดคำนึงของซีเปลือย

เพราะคนกำลังโกรธ โทสะทำให้จิตขุ่นมัว จนบดบังสติปัญญา โกรธมากก็
โง่มาก อย่างนี้ดูชอบนัก เหลือ! (คำคือ, 2548. เล่ม 7. หน้า 12)

5.6 ความรักในเกียรติและศักดิ์ศรี

นางผีเสื้อเป็นตัวละครที่แสดงค่านิยมในการรักษาชื่อเสียงของตน โดยพิจารณา
จากทัศนคติของนางในการตั้งชื่อลูก

เฮ้อ ! ไปกันใหญ่ พวกเมียเช่าฝรั่งจีไอสมัยสงครามเวียดนาม นิยมตั้งชื่อลูก
เป็นฝรั่งตามพ่อ ถ้าลูกฉันมีชื่อเป็นชาวต่างชาติ ใคร ๆ ก็จะไม่เข้าใจผิด เหมะเอาว่า...
อดีตฉันล่าสอนและทะเลาะ ต้องเคยเป็นคุณตัวมาก่อน ! ศักดิ์ศรีที่อุตสาหะรักษาไว้นับ
หมื่น ๆ ปีต้องพินาศหมด ชื่อจัญไร ไม่เอา !! (คำคือ, 2547. เล่ม 3. หน้า 25)

6. กวีวิจนะ

กวีวิจนะในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับสำนักพิมพ์ชมรมเด็ก มีการสอดแทรกกวีวิจนะจาก
วรรณคดีต้นแบบไว้โดยไม่ได้มุ่งเน้นความไพเราะของคำและความ แต่เป็นไปเพื่อดำเนินเรื่องสลับ
กับการบรรยาย เช่น (คำคือ, 2546. เล่ม 1. หน้า 7)

แต่ปางหลังยังมีกรุงกษัตริย์ สมมุติวงศ์ทรงนามท้าวสุทัศน์ ผ่านสมบัติ
รัตนนามธานี อันกรุงไกรใหญ่ยาวสิบเก้าโยชน์ ภูเขาเขาดเป็นกำแพงบุรีศรี สะพริบ
พร้อมไพร่ฟ้าประชาชี ชาวบุรีหรราชสถาวร ... แต่วิชาสิ่งใดไม่ชำนาญ

7. การสะกดคำ และวัจนลีลา

การวิเคราะห์ความเหมาะสมด้านการใช้ภาษาของวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้เน้นที่การสะกดคำ และการใช้วัจนลีลา 3 ระดับ กล่าวคือ วัจนลีลาหรือ วัจนลีลาเป็นกันเอง และวัจนลีลาสนิทสนม

การสะกดคำ

ในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ มีข้อบกพร่องในด้านการสะกดคำ ทั้งในบทบรรยาย บทสนทนา กวีโวหาร ตลอดจนชื่อของตัวละคร ชื่อเมือง ก็สะกดผิดไปจากต้นแบบ ดังนี้

สะแวก	เขียนผิดเป็น	ระแวก
บุฟเฟต์	เขียนผิดเป็น	บุฟเฟ
ผืนใจ	เขียนผิดเป็น	ผืนใจ
ฟาสต์ฟู้ด	เขียนผิดเป็น	ฟาสฟู้ด
ไพโรสณท์	เขียนผิดเป็น	ไพโรสณ
ร่วมยา	เขียนผิดเป็น	ร่วมยา
โต้ป	เขียนผิดเป็น	โต้บ
แฮมป์	เขียนผิดเป็น	แฮมป์
เรว่อน	เขียนผิดเป็น	เรว่อน
คอนเสิร์ต	เขียนผิดเป็น	คอนเสิร์ต
ดอกเตอร์	เขียนผิดเป็น	ด็อกเตอร์
ศิลปะ	เขียนผิดเป็น	ศิลป์
เฟอร์นิเจอร์	เขียนผิดเป็น	เฟอร์นิเจอร์
เทคนิค	เขียนผิดเป็น	เทคนิค
วนิพก	เขียนผิดเป็น	วนิพก
ล่วงรู้	เขียนผิดเป็น	ร่วงรู้
แล้ว	เขียนผิดเป็น	แหล่ว, แล่ว
จำรูญศรี	เขียนผิดเป็น	จำรูญศรี
เมืองการเวก	เขียนผิดเป็น	การเวก
ท้าวสุริโยไทย	เขียนผิดเป็น	ท้าวสุริโยไท
กาแล็กซี่	เขียนผิดเป็น	กาแล็คซี่
สวดมนต์	เขียนผิดเป็น	สวดมนตร์
มุก	เขียนผิดเป็น	มุข

ซ็อก	เขียนผิดเป็น	ซ็อค
อรหันต์	เขียนผิดเป็น	หรหันต์
เกาต์	เขียนผิดเป็น	เก๊าต์
บังเกอร์	เขียนผิดเป็น	บังเก้อร์
เฮ้งชวย	เขียนผิดเป็น	เฮ้งชวย
ทะลิ่ง	เขียนผิดเป็น	ทะลิ่ง
ฮั่นนี่มูน	เขียนผิดเป็น	ฮั่นนี่มูน
ก๊อดซิลล่า	เขียนผิดเป็น	ก๊อดซิลล่า
เอฟเฟคต์	เขียนผิดเป็น	เอฟเฟคต์
แท็กซีมีเตอร์	เขียนผิดเป็น	แท็กซีมีเตอร์
งัก	เขียนผิดเป็น	งัก
เลกเซอร์	เขียนผิดเป็น	เล็คเซอร์
แคลเซียม	เขียนผิดเป็น	แคลเซียม
แบ็ต	เขียนผิดเป็น	แบ็ต
ดินพรวด ๆ	เขียนผิดเป็น	ดินพลาด ๆ
หาร	เขียนผิดเป็น	หาร

วจนลีลา

จากการศึกษาพบว่า วรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ มีลักษณะการใช้วจนลีลา 2 ระดับ คือ วจนลีลาเป็นกันเอง กับวจนลีลาสันทสนม ดังนี้

1. วจนลีลาเป็นกันเอง ใช้ในการบรรยาย และในบทสนทนา

จากบทบรรยายที่ปรากฏในวรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณี ฉบับนี้ แสดงให้เห็นว่ามีการใช้วจนลีลาระดับเป็นกันเอง ซึ่งเป็นระดับของการสื่อสารที่ใช้ในโอกาสที่ไม่เป็นทางการ ดังนี้

พระอภัยมณีพื้งนี้บอกกว่าเดินทางจากเมืองมาตัวเปล่า รู้สึกหน้ามืดจะเป็นลม คิดจะย้อนกลับไปเอาของที่ลืมทิ้งไว้ แต่พอนึกถึงระยะทาง และหมาเจ้าถิ่นนับฝูงไม่ถ้วน ก็รีบหยุดความคิดนั้นทันที (คำคิด. 2546. เล่ม 1. หน้า 15)

สองเยวราชรู้สึกเยือกเย็นมาทันที เมื่อนึกถึงว่าจะต้องเจอกับอะไร ความ
กระหายตื่นเต้นอยากท่องเที่ยวผจญภัยไปในป่าแต่แรก หดหายไปสิ้น (คำคือ. 2546.
เล่ม 1. หน้า 15)

“ฉันขอบวางแผนรบทัพจับศึกมากกว่า เห็นแม่ทัพเขากลับมาจากการไป
ปราบตามหัวเมืองเล็กน้อยที่ไร อยากเป็นอย่างเขาบ้าง ถ้าชำนาญวิชากระบี่กระบอง
แหลม...หลับตานึกภาพออกเลย สง่างาม เก๋ เท่เป็นบ้า” (คำคือ. 2546. เล่ม 1. หน้า 39)

2. วจนลีลาสนิทสนมใช้กับบทสนทนา

วจนลีลาสนิทสนม คือ ระดับของภาษาที่ใช้เฉพาะกับบุคคลที่มีความสนิทสนมกัน
โดยอาจจะกล่าวถึงเรื่องที่ทราบกันดีเฉพาะคู่สนทนา และอาจมีการใช้ทั้งคำสลับ คำหยาบ
คำย่อในวรรณกรรมการ์ตูนเรื่องนี้ได้ใช้วจนลีลาดังกล่าวในการสนทนากันของตัวละคร เช่น

“อะแฮ้ม ! พ่อหนุ่มเป็นใคร มาจากที่ใดหรือ?” (คำคือ. 2546. เล่ม 1. หน้า 51)

“เช้าวันแรกก็เจอผีก็วิชาเลย แต่ ... เอ๋ บัดควาตเซ็ดดูพื้นโรงฝึก มันเกี่ยวข้องอะไรกับ
หลักสูตรวิชากระบี่กระบองหว่า จืดแต่ ๆ !” (คำคือ. 2546. เล่ม 1. หน้า 57)

วจนลีลาทั้งสองระดับที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งปรากฏอยู่ในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับของ
สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก มีความเหมาะสมกับระดับความสัมพันธ์ในการสื่อสาร มีการใช้คำไม่
เหมาะสมกับวจนลีลาอยู่ 1 แห่ง เนื่องจากใช้วจนลีลาสนิทสนมในบทบรรยาย คือ เฒ่าจัญไร

กล่าวโดยสรุป วรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณี ฉบับนี้ มีองค์ประกอบที่ตรงกับ
วรรณคดีต้นแบบในด้านโครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละคร ฉาก ค่านิยม และกวีโวหาร แต่มีความ
แตกต่างในด้านแนวคิดที่นำเสนอ โดยวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ให้มุมมองเกี่ยวกับการศึกษา โดย
ไม่ได้เน้นย้ำให้ผู้อ่านตระหนักถึงความเป็นอนิจจังของชีวิตมากนัก และพยายามโน้มน้าวให้ผู้อ่าน
เข้าถึงคุณธรรม เช่น การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ซึ่งถือเป็นแนวคิดที่เสริมสร้างจริยธรรม และคุณธรรม
ให้กับผู้อ่านที่เป็นเยาวชน

ในส่วนของการใช้ภาษา และวจนลีลา วรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ มีข้อบกพร่องในเรื่อง
การสะกดคำ แต่มีการใช้วจนลีลาในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม

กล่าวโดยสรุป ผลงานของสำนักพิมพ์ชมรมเด็กในวรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณี โดดเด่นในด้านการสอดแทรกเนื้อหา อันเป็นเกร็ดความรู้ และภาพสะท้อนทางสังคม โดยยังคงเรื่องราวไว้ตามอย่างของวรรณคดีต้นแบบ เพียงแต่คัดเลือกมานำเสนอเฉพาะบางตอนในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับพระอภัยมณี และมีความดีเด่นเรื่องแนวคิด และค่านิยมที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของวิชาความรู้ และคุณธรรม

วรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณีชาแก้ว ฉบับสำนักพิมพ์เน็ด คอมิกส์

วรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณีชาแก้ว ฉบับสำนักพิมพ์เน็ด คอมิกส์ จัดทำโดย สุพจน์ อนุวัชกร (SUPOT A.) และ BLUE HAWK จำนวน 14 เล่ม ในช่วงระยะเวลาของการศึกษาครั้งนี้ คือ ระหว่าง พ.ศ. 2546 -2548

เนื้อหาทั้ง 14 เล่ม แบ่งเป็นตอนต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. เจ้าชายเจ้าสำราญ
2. นครลัม
3. พบหน้า
4. เข้าใจผิด
5. ดับชีพอสูรบัณฑิ
6. เด็กน้อยในคุกสมุทร ตอนที่ 2 - 10
7. เด็กน้อยในคุกสมุทร ตอนที่ 11 - 20
8. เด็กน้อยในคุกสมุทร ตอนที่ 21 - 31
9. เด็กน้อยในคุกสมุทร ตอนที่ 32 - 41
10. วังคาริม
11. ไหลล่า
12. ปีศาจ & ซิบล
13. ผู้วิเศษเกาะแก้วพิสดาร 13
14. ผู้วิเศษเกาะแก้วพิสดาร 14

วรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง พระอภัยมณีชาแก้ว ในฉบับนี้ ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ความสามารถที่แปลกใหม่ในการนำโครงเรื่องจากวรรณคดีต้นแบบมาปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัย โดยล่าสุด สำนักพิมพ์ MILAN EDITION ของฝรั่งเศสได้ซื้อลิขสิทธิ์ไปเพื่อจัดจำหน่าย (ร่วมแสดง

ความยินดีกับ อภัยมณี ซาก้า ลัดฟ้าสู่ประเทศฝรั่งเศส, 16 ธันวาคม 2549, เว็บไซต์) ย่างต่าง
ประเทศแล้ว

สิ่งที่ปรับเปลี่ยนไปจากวรรณคดีต้นแบบมีดังนี้

1. โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง และแนวคิด

โครงเรื่อง วรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง อภัยมณี ซาก้า ยังคงเสนอเรื่องราวความรักและการผจญภัยของพระอภัยมณี และศรีสุวรรณเช่นเดียวกับในวรรณคดีต้นแบบ แต่ได้เพิ่มรายละเอียดในเนื้อเรื่องให้มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

เนื้อเรื่อง วรรณกรรมการ์ตูนฉบับของสำนักพิมพ์เน็ด คอมิกส์ มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหา และเพิ่มรายละเอียดจากวรรณคดีต้นแบบไปเป็นจำนวนมาก ซึ่งเนื้อหาโดยสังเขปเป็น ดังนี้
อภัยมณีและศรีสุวรรณ รัชทายาทแห่งนครรัตนา ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในนครอันมั่งคั่ง โดยไม่ตระหนักถึงความรับผิดชอบอันมหาศาลในตำแหน่งว่าที่กษัตริย์

วันหนึ่ง มีมือสังหารปลอมแปลงเป็นองครักษ์ใหม่หมายปลงพระชนม์ท้าวสุทัศน์ เจ้านครรัตนา แม้ว่าท้าวสุทัศน์จะรอดชีวิตมาได้จากการช่วยเหลือของโอรสทั้งสอง แต่ก็ทำให้ท้าวสุทัศน์ตระหนักถึงภัยอันใหญ่หลวงที่กำลังจะตามมา จึงได้แสวงหานเรนทศอภัยมณีและศรีสุวรรณให้ไปศึกษาในนครดักศิลาและห้ามกลับก่อนครบกำหนดสองปี

อภัยมณีและศรีสุวรรณย้อนกลับมาที่นครรัตนาอีกครั้งเมื่อครบกำหนด แต่สิ่งที่ได้เห็นอยู่ต่อหน้าคือ ความล่มสลายของนครรัตนา ทำให้อภัยมณีและศรีสุวรรณหมดหนทางกลับเข้าเมืองและถูกไล่ล่าโดยกองลาดตระเวนเข้าไปสู่หมู่บ้านร้าง แต่โชคดีที่ได้รับการช่วยเหลือจากวิเชียร โมรา และसानน นักรบสามคนซึ่งเป็นอดีตทหารรับจ้างของนครรัตนา

หลังจากศึกใหญ่ที่ชายหาดซึ่งอภัยมณีซึ่งได้ใช้วิชาปีของตนพิชิตข้าศึกทหารต่างชาติ แต่ศรีสุวรรณกลับต้องพบกับความสูญเสียที่ยิ่งใหญ่อีกครั้ง เมื่ออภัยมณีถูกลักพาตัวไปโดยผีเสื้อสมุทร อสุรร้ายแห่งท้องทะเล ความสูญเสียครั้งนี้ทำให้ ศรีสุวรรณตระหนักได้ว่าตนเองยังไม่เข้มแข็งพอ จึงประกาศไม่ขอรับตำแหน่งรัชทายาท หากไม่มีคุณสมบัติเพียงพอ ศรีสุวรรณและโมรา สานน และวิเชียรเดินทางมาถึงนครโรมจักร และได้พบกับโจอี้ มอนสเตอร์ประหลาดที่มีความสามารถในการแปลงร่างเป็นทุกอย่างที่ต้องการได้ ทั้งสี่คนต้องจำใจรับเป็นพวก กลางดึกคืนหนึ่ง เกิดเหตุการณ์วุ่นวายขึ้นในเมือง ศรีสุวรรณและพรรคพวกจึงออกไปสำรวจ และพบว่าทั้งเมืองกำลังถูกฝูงแมลงกลุ่มใหญ่จู่โจมอยู่ ซึ่งผู้ที่อยู่เบื้องหลัง คอยบัญชาการให้แมลงจู่โจมนครโรมจักรนั้นคือ "บารอนเฮลมุท" ขุนพลแมลง สมุนเอกของท้าวอุเทน

การต่อสู้ระหว่างศรีสุวรรณ สาณน วิเชียร โมรา กับบารอนเฮลมุท จึงเริ่มขึ้นกลางนครโรมจักร ศรีสุวรรณเป็นฝ่ายชนะ จึงสามารถช่วยเหลือคนในเมืองไว้ได้ แต่ศรีสุวรรณและเพื่อนกลับพบว่าบารอนเฮลมุท เป็นผู้ลอบสังหารท้าวสุทัศน์ ณ นครรัตนา

หลังจากที่ศรีสุวรรณและสามพราหมณ์ โค่นบารอนเฮลมุทลง พวกเขาก็ได้รับการยอมรับอย่างดีจากชาวเมืองโรมจักร แต่ท้าวอุเทนก็ไม่ยอมรามือ กลับส่งคนมาลักพาตัวนางแก้วเกษราอีก แต่ศรีสุวรรณสามารถช่วยไว้ได้ และพบรักกัน

อภัยมณีที่ถูกคุมขังภายใต้คุกสมุทรจำใจต้องบรรเลงบทเพลงขับกล่อมตามความต้องการของนางผีเสื้อ และเสพลังวาสกับนางจนเกิดทารกฝังตัวอยู่ในผลึกอภัยมณีขนาดยักษ์

ศึกสุดท้ายในนครโรมจักรเริ่มขึ้น ท้าวอุเทนที่ถูกแผนลอบสังหารจับได้ใช้พลังของอภัยมณีแปลงร่างของตนให้กลายเป็นปีศาจร้าย ครึ่งมนุษย์ครึ่งภู ทำให้ศรีสุวรรณ และธอร์ต้องรับศึกหนัก จนได้รับบาดเจ็บสาหัส ธอร์ยอมเสียสละผลึกไอโรอนที่อยู่บนหน้าผากของตนเอง เพื่อรวมพลังเข้ากับกระบองของศรีสุวรรณ ทำให้เกิดพลังมหาศาลสยบปีศาจร้ายอย่างท้าวอุเทนลงได้

สินสมุทร โอรสของอภัยมณีที่เกิดกำเนิดจากนางผีเสื้อ แอบขึ้นจากคุกสมุทรไปเล่นบนผิวน้ำ และช่วยชีวิต ยูรอธ ราชานางเผ่าเงือกได้โดยบังเอิญ ซึ่งกำลังตกอยู่ใต้อำนาจของคราเคน แม่ทัพพญาน้ำของนางผีเสื้อไว้ ดังนั้น เพื่อเป็นการตอบแทน ยูรอธสัญญาว่าจะพาอภัยมณีหนีจากคุกใต้สมุทร ท่ามกลางความคัดค้านของไมราบุตรสาว ที่เล็งเห็นอันตรายที่เกิดขึ้น

บนผิวน้ำ กองเรือของกัปตันจอห์นแห่งสมาพันธ์การค้าแห่งแคว้นครกำลังเปิดฉากรบกับอสูรน้ำเพื่อเปิดเส้นทางการค้าใหม่ แต่กลับถูกนางผีเสื้อโจมตีจนพินาศ กัปตันจอห์นรอดชีวิตมาได้ด้วยการช่วยเหลือของมาคี หัวหน้าเผ่าเงือก ต่อจากนั้นมาคี ร่วมมือกับไมราพากัปตันจอห์นไปส่งที่ชายฝั่งเมืองโรมจักร

ศรีสุวรรณและสามพราหมณ์ทราบเรื่องของกัปตันจอห์น จึงออกเดินทางจากนครโรมจักรไปสู่ปะรำพิธีกลางสมุทรเพื่อช่วยรบกับอสูรน้ำกองทัพของนางผีเสื้อสมุทร

ระหว่างทาง พวกของศรีสุวรรณถูกดักโจมตีโดยอสูรแห่งทะเล แต่ บาซีร์ หนึ่งในเจ็ดจอมปราชญ์ ได้ใช้เวทย์สายฟ้าช่วยเหลือเอาไว้ได้ ระหว่างที่พักในปะรำพิธีกลางน้ำ สาณนและโมรา ได้เล่าถึงความบาดหมางสมัยเด็กระหว่างบาซีร์กับสาณน และการพบกันครั้งแรกของสาณนและโมรา ตลอดจนอดีตที่เป็นแผลลึกระหว่างโมรากับมาสเตอร์หยาง หนึ่งในเจ็ดจอมปราชญ์ที่เคยเป็นอาจารย์ของโมรา

เผ่าเงือกแตกออกเป็นสองฝ่าย เมื่อราชายูรอส ตัดสินใจบุกไปช่วยอภัยมณีที่คุกสมุทรมาดียบ เงือกอาวโสที่ขอแยกตัวออกจากเผ่านำขาวนี้ไปแจ้งแก่คราเคน แม่ทัพของสูรน้ำ คราเคนจึงยื่นข้อเสนอให้มาดียบไปฆ่ายูรอสเพื่อแลกกับตำแหน่งและความปลอดภัยของตนเอง

คราเคนขึ้นมาโจมตีประรำพิธี กับตันจอห์นและกองทหารพยายามปกป้องประรำพิธีที่จะใช้ทำลายนางผีเสื้อ โดยให้การคุ้มกันเจ็ดนักปราชญ์ แต่ในกลุ่มนักปราชญ์เหล่านั้นกลับเคลือบแคลงกันในเรื่องการใช้มหาเวทย์จักรวาล โดยมีการหวาดระแวงของสุรคนคู่ของมาสเตอร์หยาง แต่เมื่อจวนตัว นักปราชญ์ทั้งหมดจึงต้องใช้เวทย์จักรวาลต่อสู้กับผีเสื้อสมุทร

ยูรอสและสมุนบุกเข้าไปช่วยอภัยมณีที่คุกสมุทร ผลของการต่อสู้กันระหว่างไวท์ดราگون สัตว์พิเศษในตัวนักปราชญ์กับผีเสื้อสมุทร ทำให้คุกสมุทรซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนางผีเสื้อเริ่มทลาย แต่เมื่อน้ำทางช่วยเหลือนไม่ได้ อภัยมณีจึงใช้เวทย์มนต์สายดนตรีของตน ทำให้มนุษย์เหล่านั้นหลับอย่างสงบและอยู่ในความฝันอันแสนสุขไปชั่ววันจันทร์ จากนั้นคุกสมุทรก็ถล่มลง

นางผีเสื้อสมุทรรู้ได้ด้วยญาณว่าอภัยมณีกำลังจะถูกพวกเงือกชิงตัวไปจากคุกสมุทร แต่ตัวนางเองก็ถูกพลังเวทย์มนต์ของเจ็ดจอมเวทย์ตึงไว้ จึงแยกตนเองออกเพื่อชิงอภัยมณีคืน และบุกจูโจมเหล่าเงือก แต่สิ้นสมุทรเข้ามาขวางไว้ ทุกคนจึงขึ้นจากคุกสมุทรสู่มิวน้ำได้อย่างปลอดภัย

ฝ่ายแม่ทัพคราเคน สมุนนางผีเสื้อ เมื่อเข้าสู่โจมตีประรำพิธีเพื่อพังหอจันทราอันเป็นหนทางยับยั้งการทำลายนางผีเสื้อสมุทร ได้ถูกลินสุววรรณสกัดตัวไว้ โดยโมราชช่วยเปิดผนึกพลองวาหุโลมของศรีสุววรรณ และประสานพลังหยินหยางรวมร่างของศรีสุววรรณเข้ากับจิตของธอร์ ทำให้เกิดเป็นเทพแห่งวาหุโลม หรือวัลคาร์ริม เข้าต่อสู้กับคราเคนแม่ทัพแห่งสูรน้ำ

แม้คราเคนจะพ่ายแพ้ต่อวัลคาร์ริม แต่คราเคนมี เลวีสาน เป็นสัตว์เลื้อยสูรน้ำ จึงสั่งให้มันบุกเข้าสู่ประรำพิธีจันทราที่มี 7 จอมเวทย์ กำลังใช้พลังมังกรธาตุจักรวาลกำจัดนางผีเสื้อสมุทรอยู่

เมื่อเลวีสานจูโจมเข้าไบนั้น ได้ทำให้มังกรธาตุเสียสมดุล บาชีร์เกิดความกลัวจึงเรียกอาชาสายฟ้ากลับมาคุ้มภัยให้ตนเอง ส่วนอสุรคนคู่ เจมินี่ ฉวยโอกาสแทรกแซงการควบคุมของไฮลอนกับเหล่าจอมเวทย์ ดุดกิ้นพลังธาตุของทุกคน ทำให้อสุรคนคู่ก้าวขึ้นสู่ร่างอสุรชั้นจักรพรรดิ แต่ก็ยังไม่สมบูรณ์มากนัก เนื่องจากยังขาดอีกหนึ่งธาตุคือ อาชาสายฟ้าของบาชีร์ เมื่อพิธีล่ม บาชีร์จึงถูกอสุรคนคู่ไล่ล่า และยูรอสราชาแห่งเผ่าเงือกต้องจบชีวิตลงจากการทรยศของมาดียบเงือกในเผ่า

หลังออกเดินทางจากประรำพิธี กลุ่มของศรีสุววรรณโดนนางผีเสื้อสมุทรไล่ล่าจนเกือบเอาชีวิตไม่รอด แต่เนื่องจากจิตของปีทริซ นางผีเสื้อร่างย่อยเรียกหาชีบิล นางจึงต้องหันกลับไปอีกทางเพื่อไล่ตามอภัยมณีต่อ เมื่อปลอดภัยดีแล้ว โมราชส่งศรีสุววรรณและวิเชียรที่เมืองรมจักร ส่วนโมรา สานน มุ่งหน้าต่อไปยังสำนักเวทย์จักรา เพื่อค้นหาความจริงเกี่ยวกับการแย่งชิงพลังอำนาจ

ของอสูรคนคู่ ฝ่ายเงือกซึ่งตั้งใจจะส่งอภัยมณีที่ปะรำพิธี แต่ต้องผิดหวังเนื่องจากปะรำพิธีพัง เมื่อพบกับอสูรน้ำคราเคนกลางทาง จึงเกิดการปะทะระหว่างกันขึ้น นางผีเสื้อสมุทรเริ่มไล่ตามอภัยมณีมาทัน พวกเงือกจึงหยุดการต่อสู้แล้วรีบหนี แต่คราเคนเสียชีวิต

เรื่องย้อนกลับไปแล้วถึงในอดีตกาล มีเมืองโบราณซึ่งมีขุนนางใจดวงแผนนำหญิงสาวบริสุทธิ์ 500 คนสังเวยเทพด้วยการจับถ่วงที่น้ำวนคาริบดิสที่มีอภัยมณีโอเขียนสารทเป็นศูนย์กลาง ขุนนางใจดวงนาร์เชื่อว่า การสังเวยจะช่วยให้ได้อภัยมณีมา และจะทำให้ตนเองกลายเป็นนักเวทย์อภัยมณีผู้ยิ่งใหญ่ Gem sorcerer แต่พลังความแค้นของหญิงสาวนับร้อยคนทำให้ขุนนางไม่อาจต้านทานได้ จึงถูกฆ่าตาย วิญญาณของพวกนางจึงเข้าสิงที่อภัยมณีนั่น และกลายเป็นภูติที่เกิดจากอภัยมณี โดยมีชีบิลเป็นร่างใหญ่ ที่ประกอบด้วยร่างย่อยของหญิงสาวคนอื่น เช่น ปีทริช

ขณะที่บาชีร์หลบอสูรคนคู่ นั้น ได้เจอกับมังกรกาฬจักร สัตว์วิเศษหายาก ที่มีเวทย์มนต์ชั้นสูง อสูรคนคู่ที่ไล่ตามมาเข้าต่อสู้กับมังกรจนชนะ ส่วนบาชีร์ก็พลาดท่าถูกอสูรคนคู่ดูดกลืนพลัง อาสาสยพัหานี้การไล่ล่าของอสูรคนคู่ไปอยู่ในท้องของมังกรตัวเมีย จึงเกิดการผสมพันธุ์กันขึ้น ส่วนอสูรคนคู่ หลังจากทำร้ายบาชีร์จนกลายเป็นพวกสติเลอะเลือนแล้ว ก็กลับไปอยู่ที่เกาะกาวัน บาชีร์ กลายเป็นคนวิกลจริต จึงถูกเรียกว่า ชีเปลือย

นางผีเสื้อไล่ตามนางเงือกมาจนเกือบถึงเกาะแก้วพิสดาร มาลือกและมาค้ำเข้าขัดขวางถ่วงเวลานางไว้ จนกระทั่งอภัยมณีและไมราไปถึงเกาะแก้วพิสดารได้ทัน ผู้วิเศษได้ใช้เวทมนต์และพลังของเกาะแก้วขับไล่นางไปได้ชั่วคราว อภัยมณีเล่าความหลังของตนให้ผู้วิเศษฟัง และหาโอกาสเข้าไปลอบประโลมไมราจนกระทั่งมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งต่อกัน เมื่อเรือของท้าวสิริราชและสุวรรณมาลีมาติดเกาะแก้วพิสดาร ผู้วิเศษจึงฝากฝังให้อภัยมณีและสินสมุทรติดตามไปพร้อมกับลูกเรือเก่าแก่บนเกาะ นางผีเสื้อตามมาเพื่อล่อเรือ ผู้วิเศษส่งพลังมาคุ้มครองให้ หลังจากที่มินาร์ส่งพลังขึ้นไป แต่พลังของผู้วิเศษก็ไม่อาจต้านทานอำนาจมหาศาลของนางผีเสื้อได้ เมื่อไม่มีผู้คุ้มครอง เรือที่ทุกคนโดยสารมาจึงอัปปางลง

เนื้อเรื่องในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้มีการปรับเปลี่ยนไปหลายเหตุการณ์ เช่น

การลอบสังหารท้าวสุทัศน์ กษัตริย์ผู้ครองเมืองรัตนาซึ่งส่งผลให้พระอภัยมณี และศรีสุวรรณต้องออกเดินทางไปศึกษาหาความรู้ ต่างจากวรรณคดีต้นแบบเพราะแต่เดิมทั้งสองพระองค์ต้องไปเพื่อนำวิชากลับมาปกครองบ้านเมือง

การเผาทำลายบ้านเมืองของพระอภัยมณี และศรีสุวรรณ ทำให้ต้องออกเดินทางรอนแรมอีกครั้ง ต่างจากวรรณคดีต้นแบบเพราะแต่เดิมถูกท้าวสุทัศน์ขับไล่

การเป่าปี่ครั้งแรกของพระอภัยมณีในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้มิใช่เพื่อแสดง
คุณประโยชน์ของวิชาดนตรี แต่เพื่อปราบศัตรูต่างชาติที่ไล่ตามมา

การร่วมมือกันระหว่างศรีสุวรรณ และวิเชียร ทั้งที่ไม่ลงรอยกัน เพื่อต่อสู้ปีศาจที่มา
รุกรานเมืองรมจักร ซึ่งแต่เดิมในวรรณคดีต้นแบบ ตัวละครทั้งสองมีความรักใคร่ปรองดองกันฉันท์พี่
น้อง

ศรีสุวรรณช่วยชีวิตนางเกษราจากการถูกลักพาตัว ต่างจากวรรณคดีต้นแบบ เพราะ
เดิมที ศรีสุวรรณได้ใกล้ชิดกับนางเกษรา เพราะลอบพบกันในสวน และศรีสุวรรณรับอาสาดูแล
แก่ไขนางเกษราตอนที่ล้มเจ็บ

การทำหน้าที่บรรเลงบทเพลงเพื่อกล่อมเกลานักโทษในคุกสมุทรของพระอภัยมณี ซึ่ง
แต่เดิมนั้น พระอภัยมณีต้องถูกขังอยู่ตามลำพัง จนกระทั่งนางผีเสื้อให้กำเนิดสินสมุทร

การสังเวद्यอภัยมณีได้สมุทด้วยสาวพรหมจรรย์ของเมืองการเวกจนกลายเป็นที่มา
ของนางผีเสื้อ ต่างจากวรรณคดีต้นแบบด้านความเป็นมาของนางผีเสื้อที่มีอิทธิฤทธิ์เพราะบำเพ็ญ
ตบะ

ความหลังฝังใจทำวุ่นเรื่อง คนรักเก่าที่มีหน้าตาคล้ายกับนางเกษรา ทำให้
ทำวุ่นวุ่น ต้องการจะได้นางไปเป็นคู่ครอง ต่างจากวรรณคดีต้นแบบ เพราะเดิมนั้นไม่มีการกล่าวถึง

การเปิดเส้นทางเดินเรือ ที่ต้องผ่านน่านน้ำที่นางผีเสื้ออาศัยอยู่ จึงเกิดการสู้รบกัน
เนื่องจากนางผีเสื้อคอยอาละวาดคร่าชีวิตผู้คน ส่วนในวรรณคดีต้นแบบนั้น นางผีเสื้อจะออกไปหา
กินเมื่อถึงเวลา แต่ไม่เคยไปเข่นฆ่าผู้คน

การช่วยชีวิต หัวหน้าเผ่าเงือกได้โดยบังเอิญของสินสมุทร เผ่าเงือกจึงตอบแทนด้วย
การพาสินสมุทร และพระอภัยมณีหลบหนี แต่เดิมในวรรณคดีต้นแบบนั้น สินสมุทรไปจับตัวเงือกชรา
มาจากในน้ำ เมื่อครั้งที่ได้ออกไปนอกถ้ำครั้งแรก

การต่อสู้กันระหว่างพ่อค้าที่ต้องการเปิดเส้นทางเดินเรือแถบทะเลซีกัล กับเหล่าอสูร
และนางผีเสื้อ ซึ่งไม่มีปรากฏในวรรณคดีต้นแบบ

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า เนื้อเรื่องในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ มีการ
ปรับเปลี่ยนให้มีการต่อสู้กันมากขึ้น ตลอดจนการเสริมรายละเอียดของเนื้อหาในแนวนวนดาซี เช่น
การใช้พลังจากอภัยมณีเพื่อสร้างความแข็งแกร่งของเหล่านักเวทย์ และปีศาจ

นอกจากนี้ ในวรรณกรรมการ์ตูน ยังได้แทรกการเสียดสีพฤติกรรมมนุษย์ไว้ด้วย 1 แห่ง
คือ ตอนที่สุรปารามกันเองเรื่อง การประจบประแจง ว่า “พอ ๆ ปรีมูท นี่แกชกจะเลียนแบบพวก
มนุษย์มากไปแล้ว” (สุพจน์ อนุวัชชกร, 2546. เล่ม 6. หน้า 14) และสอดแทรกสภาพสังคมไว้อีก

1 แห่ง ซึ่งเกี่ยวกับการล่าโลมา คือ “...แต่ไม่นานมานี้ จุลไปติดอวนของชาวประมงเข้า แล้วถูกฆ่าตาย” (สุพจน์ อนุวัชชกร, 2547. เล่ม 10. หน้า 135)

แนวคิด

แนวคิดที่ปรากฏในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ คือ การเฝ้าหาอำนาจนำมาซึ่งภัยพิบัติ เนื่องจากเหตุแรกเริ่มที่ทำให้พระอภัยมณีและศรีสุวรรณต้องออกเดินทางไปแสวงหาวิชาความรู้ นั้นเป็นเพราะบ้านเมืองกำลังตกอยู่ในอันตรายจากการรุกรานของกองกำลังต่างชาติ โดยท้าวสุทัศน์ ต้องการให้รัชทายาทของตนเองปลอดภัย จึงบังคับให้ทั้งสองเดินทางไปศึกษาหาความรู้ต่างบ้านต่างเมือง

นอกจากการแสวงหาอำนาจจะนำมาซึ่งความทุกข์แล้ว ความอาฆาตแค้นก็เป็นภัยต่อความสุขสงบเช่นกัน โดยแนวคิดดังกล่าวนี้เห็นได้จากอำนาจของนางผีเสื้อที่ก่อกำเนิดขึ้นจากความแค้นของหญิงสาวน้อยคนที่ถูกนำไปถ่วงน้ำเพื่อสังเวทยัญมณี และความแค้นดังกล่าวนี้เมื่อไม่มีการระงับก็สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นต่อไปอีก ดังจะเห็นได้จากการที่นางผีเสื้อออกอาละวาดเส้นทางเดินเรือที่ผ่านทะเลซิบิล จนกระทั่งต้องเกิดการสู้รบกันขึ้นระหว่างอสูรและมนุษย์ ซึ่งนำพาความสูญเสียมาให้อย่างไม่รู้สิ้นสุด

ดังนั้น แนวคิดที่ปรากฏในเรื่อง อภัยมณี ซาก้า จึงเป็น ผลร้ายที่เกิดจากการเฝ้าหาอำนาจและความอาฆาตแค้น ซึ่งต่างไปจากแนวคิดเดิมที่ปรากฏในวรรณคดีต้นแบบ

2. ตัวละคร

ตัวละครในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้มีจำนวนมากกว่าวรรณคดีต้นแบบ ตัวละครเอกในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ได้แก่ พระอภัยมณี ศรีสุวรรณ นางผีเสื้อ สินสมุทร และนางสุวรรณมาลี ซึ่งแต่เดิม บทบาทของนางผีเสื้อในวรรณคดีต้นแบบจะมีไม่มากนัก เพียงแค่ช่วงต้นของเรื่อง แต่ในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ได้นำมาขยายความ และให้ความสำคัญกับความเป็นมาความรู้สึกของนางผีเสื้อ เมื่อมีบทบาทมากขึ้น ในวรรณกรรมฉบับนี้ จึงมีนางผีเสื้อ ร่วมเป็นตัวละครเอกด้วย

ตัวละครอื่น ๆ ที่เพิ่มเติมขึ้นมา เช่น แม่ทัพพลอินทร์ โจ้เฮลมุท พาณู ธอร์ มาคิ อิกอร์ บาซีร์ กุนนาร์ และมินาร์ ถือเป็นตัวละครที่เกริ่นไว้สำหรับการเชื่อมโยงกับเรื่องราวในลำดับถัดไป เช่น บาซีร์ อดีตนักเวทย์ ที่มีการบอกเล่าให้รู้ถึงภูมิหลังก่อนเป็นซีเปลือยว่าถูกทำร้ายจากนักเวทย์อัญมณีด้วยกันจนความจำเสื่อม เพราะต้องการอำนาจเพิ่ม จึงดูดพลังเวทย์ของบาซีร์ไป ทำ

ให้บาชีร์สติเลอะเลือน และกลายเป็นซีเปลือย ซึ่งรายละเอียดเช่นนี้ จะต่างจากวรรณคดีต้นแบบที่ไม่ได้บอกเล่าความเป็นมาของซีเปลือยเลย

การเพิ่มตัวละครให้มีจำนวนมากขึ้น จึงเป็นไปตามการขยายเนื้อเรื่อง ในส่วนของตัวละครนี้ ปรากฏมีที่ผิด 1 แห่ง กล่าวคือ ในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ กล่าวว่า ท้าวอุเทนเป็นกษัตริย์แห่งนครโรมจักร (สุพจน์ อนวัชชกร, 2546. เล่ม 3. หน้า 71) ซึ่งตามวรรณคดีต้นแบบ เจ้านครโรมจักรคือ ท้าวทศวงศ์

3. ฉาก

ฉากที่ใช้ในเรื่องเป็นฉากสมมุติที่สร้างขึ้นตามวรรณคดีต้นแบบ กล่าวคือ ฉากทะเล ฉากป่าเขา และฉากสถานที่ต่าง ๆ ตามเหตุการณ์ที่ปรากฏในเรื่อง

4. ค่านิยม

ค่านิยมที่ปรากฏในเรื่อง ได้แก่

การแสวงหาประสบการณ์ชีวิต ค่านิยมดังกล่าวปรากฏอยู่ในความคิดและความเชื่อของพระอภัยมณี ที่ไม่ปรารถนาจะหาความรู้แคในตำรา แต่ต้องการสัมผัสด้วยตนเอง ดังคำกล่าวในบทสนทนา ต่อไปนี้ (สุพจน์ อนวัชชกร, 2546. เล่ม 1. หน้า 29)

ความรู้ของข้าอยู่ข้างนอกโน้นต่างหากละ...ท่านอาจารย์เที่ยวเงิน ความรู้ที่มีมากมายมหาศาล

ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ค่านิยมนี้มาจากคำกล่าวของท้าวสุทัศน์ เมื่อคราวที่มีข้าศึกมารุกรานกรุงรัตนา เพราะต้องการอภัยมณีล้ำค่า โดยท้าวสุทัศน์ได้แสดงให้เห็นว่า ในฐานะกษัตริย์ พระองค์จะต้องรับผิดชอบต่อบ้านเมือง ดังนี้ (สุพจน์ อนวัชชกร, 2546. เล่ม 2. หน้า 68)

ไม่ได้เด็ดขาด !! ถ้าอภัยมณี GIA ตกอยู่ในเงื้อมมือ GEM SORCERER ก็เท่ากับติดปีกให้กับมรณะ !! ในฐานะกษัตริย์ข้าจะยอมให้เรื่องเช่นนั้นเกิดขึ้นไม่ได้

ความรักในเกียรติและศักดิ์ศรี ปรากฏในตอนที่ท้าวทศวงศ์สั่งห้ามไม่ให้นางเกษรายินยอมที่จะอภิเษกกับท้าวอุเทน ดังนี้ (สุพจน์ อนวัชชกร, 2546. เล่ม 3. หน้า 73)

การศึกครั้งนี้ไม่ได้หมายถึงตัวเจ้าอย่างเดียว แต่รวมเอาศักดิ์ศรีของอาณาจักรเราไว้ด้วย

กฎแห่งกรรม ค่านิยมเรื่องผลของบุญกรรมนี้ ปรากฏในตอนที่ทำวาทะมาขอตัวนางเกษรา โดยทำวาทะวงศ์ได้ให้นางกำนัลปลอมตัวมาแทน แต่ในตอนท้ายนางเกษรากลับเข้าวังมาพอดี ทำวาทะจึงทันได้เห็นตัวจริงของนาง ซึ่งทำวาทะวงศ์เชื่อว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นคราวเคราะห์ของนางเกษรา (สุพจน์ อนุวัชชกร, 2546. เล่ม 3. หน้า 91)

หรือว่านี่จะเป็นคราวเคราะห์ของลูกข้า...

การรักษาวลสงวนตัวของสตรี ค่านิยมดังกล่าวนี้ ปรากฏตอนทำวาทะวงศ์ตำหนินางเกษราเรื่องที่ถูกลักพาตัวไปแล้วศรีสุวรรณมาช่วยได้ทัน ดังนี้ (สุพจน์ อนุวัชชกร, 2546. เล่ม 4. หน้า 80)

ถึงนั้นก็เถอะ เจ้าเป็นสาวเป็นแล้ว ไปอยู่ตามลำพังกับผู้ชายทั้งคืนแบบนี้

ความกตัญญู โดยจะเห็นได้จากตอนที่ ราชาเผ่าเงือก กล่าวแก่สินสมุทร หลังจากที่สินสมุทรได้ช่วยชีวิตตนไว้ว่า (สุพจน์ อนุวัชชกร, 2546. เล่ม 6. หน้า 81)

เอาเถอะ ยังไงเจ้าหนูนี้ก็เป็นผู้มีพระคุณ ช่วยชีวิตข้าไว้ เราชาวเงือกถือว่าใครมีบุญคุณต้องทดแทน แม้ต้องแลกด้วยชีวิตก็ตาม

การมีวาจาสัตย์ หัวหน้าเผ่าเงือกกล่าวกับพระอภัยมณี ด้วยถ้อยคำที่แสดงให้เห็นถึงการรักษาคำพูด ดังนี้ (สุพจน์ อนุวัชชกร, 2546. เล่ม 6. หน้า 106)

แน่นอน พวกเราชาวเงือกรักษาสัตย์ยิ่งชีพ ข้าต้องช่วยท่านออกไปให้ได้ แม้ว่าจะต้องแลกด้วยชีวิตก็ตาม

ความกล้าหาญ ปรากฏในตอนที่ศรีสุวรรณกล่าวตำหนิทหารที่แตกพ่ายหนีออกจากปะรำพิธีทำลายล้างนางผีเสื้อ ดังนี้ (สุพจน์ อนุวัชชกร, 2547. เล่ม 9. หน้า 126)

แกมีความกล้าได้สักครึ่งหนึ่งของพวกเขามั้ย ข้าศรีสุวรรณจะขอสู้กับคนอย่าง
แกเอง

ค่านิยมที่ตรงกับวรรณคดีต้นแบบมีปรากฏ 6 ประการ คือ ความรักในเกียรติและศักดิ์ศรี กฎแห่งกรรม การรักษาวลสงวนตัวของสตรี ความกตัญญู การมีวาจาสัตย์และความกล้าหาญ และเพิ่มเติมจากค่านิยมเดิมอีก 2 ประการคือ การแสวงหาประสบการณ์ชีวิต และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

5. กวีวิज्ञะ

กวีวิज्ञะในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ ได้นำกวีโวหารจากวรรณคดีต้นแบบมาเสนอ 2 แห่งโดยแห่งแรกจะปรากฏในหน้าแรกของวรรณกรรมการ์ตูนทุกเล่ม ดังนี้ (สุพจน์ อนุวัชชกร, 2546. เล่ม 1. หน้า 3)

อันดนตรีมีคุณทุกอย่างไป
ยอมใช้ได้ดังจินดาคำบุรินทร์
ถึงมนุษย์ครุฑาเทวราช
จตุบาทกลางป่าพนาสินท์
แม้ปี่เราเป่าไปให้ได้ยิน
ก็สุดสิ้นโทโสที่ไกรธา
ใจอ่อนนอนหลับลืมสติ
อันลัทธิดนตรีดีหนักหนา
ที่สงสัยไม่สิ้นในวิญญาน์
จนนิทราเถิดจะเป่าให้เจ้าฟัง

ส่วนอีกบทหนึ่ง ปรากฏขึ้นในตอนที่มีศรีสุวรรณได้ใกล้ชิดนางเกษรา ดังนี้ (สุพจน์ อนุวัชชกร, 2546. เล่ม 4. หน้า 63)

เหมือนอกพีที่แสนเสน่ห็นุช
ถ้าได้ดั่งดอกฟ้าลีลาลอย

เห็นสูงสุดที่จะได้สิ่งใดสอย
ก็จะคอยประคองนวลสงวนเขย

กวีวิज्ञะอีกแห่งหนึ่งเป็นการแต่งเพิ่มขึ้นใหม่ 2 บท คือ (สุพจน์ อนุวัชชกร, 2546. เล่ม 5. หน้า 142-143)

เหนื่อยแล้วหรือไร
 กับความยิ่งใหญ่ที่เฝ้าหา
 หากท่านอ่อนล้านักพักกายา
 แนบตักอุ่นหลับตานิทราในันตร์
 ฟังสิ...ลมกระซิบใบไม้แผ่ว
 หวานแว่วเหมือนเสียงนางในกลางฝัน
 หลับเสียเถิดราชาอย่าจำนรรจ์
 และวารวัน...จักหยุดลง ณ ตรงนี้

6. การสะกดคำ และวัจนลีลา

การใช้ภาษาในวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ มีลักษณะเป็นภาษาในบทสนทนามากกว่า บทบรรยาย จึงมีความยืดหยุ่นในด้านความเหมาะสมได้มากกว่าวรรณกรรมการ์ตูนฉบับอื่น แต่ยังมีข้อบกพร่องที่ควรแก้ไข ดังนี้

การสะกดคำ

จากการศึกษาพบว่า วรรณกรรมการ์ตูนเรื่อง อภัยมณีซาก้า มีคำสะกดผิดเพียงหนึ่งแห่ง คือ สะเพวว่า เขียนผิดเป็น สับเพวว่า เรือยนต์ เขียนผิดเป็น เรือยนต์ร์ และมีความคลาดเคลื่อนในชื่อเรียกตัวละคร และสถานที่ต่าง ๆ ดังนี้

เมืองรมจักร	ใช้เป็น	โรมจักร
นางเกษรา	ใช้เป็น	แก้วเกษรา
สินสมุทร	ใช้เป็น	สินสมุทร
นางผีเสื้อ	ใช้เป็น	ผีเสื้อสมุทร

วัจนลีลา

วรรณกรรมการ์ตูนเรื่องนี้ ใช้วัจนลีลาเป็นกันเอง และวัจนลีลาแบบสนทนา เนื่องจาก การดำเนินเรื่องโดยมาก อาศัยบทสนทนา แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้การ์ตูนเรื่องนี้จะเน้นไปในแนว การต่อสู้ และเอาชนะ แต่ตัวละครกลับไม่มีการใช้คำที่รุนแรง หรือหยาบคายเลย

กล่าวโดยสรุป วรรณกรรมการ์ตูนฉบับสำนักพิมพ์เน็ด คอมิคส์ยังคงโครงเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัยตามวรรณคดีต้นแบบ แต่ปรับเนื้อเรื่องให้มากขึ้น โดยเพิ่มเหตุการณ์ หรือตัวละคร ทางด้านตัวละครที่เพิ่มเติมขึ้นมานั้นมีบทบาทเป็นตัวละครประกอบ สำหรับฉากปรากฏตาม วรรณคดีต้นแบบ และเพิ่มเติมในส่วนของสถานที่ไปตามเนื้อเรื่องที่เพิ่มขึ้น ค่านิยมในวรรณกรรม

การตุนฉบับนี้เน้นตามคุณสมบัติของนักรบ โดยมีค่านิยมที่ตรงกับวรรณคดีต้นแบบ 6 ประการ การสะกดคำผิดมี 2 แห่ง และใช้คำคลาดเคลื่อนจากวรรณคดีต้นแบบ 4 แห่ง ส่วนกวีวิज्ञะ ปรากฏตามวรรณคดีต้นแบบ 2 แห่ง และแต่งเพิ่มใหม่อีก 1 แห่ง ทางด้านวจนลีลาที่ใช้มีความเหมาะสมกับบริบท

